№ 3 (1566)
Чацвер , 9 студзеня 2003 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць —
5 разоў у тыдзень

Кошт свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

Надвор'е

Сёння ўдзень захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, пераважна ў паўночнай палавіне невялікі снег, на асобных участках дарогі галалёдзіца. Вецер паўднёва-заходні, 3—8 м/с. Тэмпература паветра ў Віцебску — -6...-8, Гродне — -7...-9, Мінску, Магілёве — -8...-10, Брэсце — -13...-15, Гомелі — -14...-16. У наступныя двое сутак воблачнае з праясненнямі надвор'е. 10-га месцамі снег, 11-га — пераважна без ападкаў. Вецер заходні і паўночна-заходні, 4—9 м/с. Тэмпература паветра ўначы 10-га — -20...-25, па поўдні пры праясненнях да -30, удзень -11...-16, месцамі да -21; у паўночных раёнах тэмпература паветра на працягу сутак -10...-15. 11-га ўначы — -22...-27; удзень -19...-24, на паўднёвым усходзе на працягу сутак -15...-20.

ЛІСТ ГАЛОЎНАГА РЭДАКТАРА

Кошт праўды

Дзякуй!

Вялікае дзякуй!

Гэтыя словы я хацеў сказаць Вам, шаноўныя чытачы, яшчэ ў першым нумары 2003 года. На жаль, некалькі дзён знаходзіўся за межамі Мінска, таму, прабачце, са спазненнем выказваю сваю шчырую ўдзячнасць за падтрымку "Народнай волі".

Дзякуй Вам, прыхільнікі вольнага слова!

Дзякуй Вам, сталыя і новыя падпісчыкі "Народнай волі"!

Прыемна, што і ў новым, 2003 годзе, мы засталіся разам. Тыраж газеты фактычна не знізіўся і застаўся самым высокім сярод недзяржаўных выданняў рэспубліканскага ўзроўню.

Не наша віна ў тым, што кошт месячнай індывідуальнай падпіскі дасягнуў 4600—5000 рублёў. Праўда не бывае таннай, а ва ўмовах нашай краіны за яе даводзіцца расплачвацца не толькі купюрамі, а, можна сказаць, і крывёю. За праўду журналісты пазбаўляюцца волі (асуджаны Мікола Маркевіч, Павел Мажэйка, Віктар Івашкевіч), нам пагражаюць забойствамі, ладзяць правакацыі, адным словам, не даюць магчымасці нармальна працаваць. Напрыканцы мінулага года я не вылазіў з пракуратур, судоў, іншых карных устаноў. Амаль тры месяцы адбіваўся ад наскокаў вяльможнага старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Леаніда Козіка. Спачатку ён спрабаваў задушыць "Народную волю" рукамі міністра інфармацыі Міхаіла Падгайнага. Калі па просьбе апошняга вопытныя спецыялісты зрабілі заключэнне, што няма падстаў для суровага пакарання газеты, спадар Козік, доўга не думаючы, накіроўвае скаргу ў пракуратуру. Не ў раённую, не ў гарадскую, а адразу ў Генеральную пракуратуру Рэспублікі Беларусь. І зноў рэдактару трэба было даказваць, што ён не вярблюд. Спадара-таварыша Козіка, хоць ён і мае высокае апякунства, ніякі закон не абараняе ад справядлівай вострай крытыкі, у тым ліку і "Народнай волі". І пракуратура, зыходзячы з неабвержных фактаў, пацвердзіла пазіцыю Міністэрства інфармацыі: на самай справе няма падстаў для закрыцця "Народнай волі" — адзінай у краіне штодзённай недзяржаўнай газеты. А што тычыцца нашай пазіцыі, то Леанід Козік і іншыя прафсаюзныя начальнікі, думаецца, яшчэ не раз будуць галоўнымі героямі публікацый "Народнай волі".

Не зайздросны лёс у галоўнага рэдактара. Але калі ведаеш, што газета, якую ты падпісваеш у друк, патрэбна людзям, краіне, часу, не боязна хадзіць па пракуратурах і судах. Не палохаюць і брыдотныя пагрозы як справа, так і злева.

Вы, шаноўныя сябры, напэўна, заўважылі, што ў апошні час "Народная воля" крытыкуе не толькі ўладу, але і апазіцыю. Крытыкуе зыходзячы з аднаго — Беларусь не можа быць заложніцай бездапаможнай палітыкі і неабдуманых дзеянняў як адных, так і другіх. Праўда коле вочы, і хтоніхто са спадароў дэмакратаў шпурляе ў бок рэдакцыі каменьчыкі, а то і накочвае вялізныя камяні. Не там барыкады ўзводзіце, хлопцы! Лепш ідзіце ў народ, будзіце масы, тлумачце ім, што Беларусь у небяспецы — заўтра замежныя гаспадары прыйдуць не толькі на "Нафтан" ці Гродзенскі азотна-тукавы камбінат, але і ва універсітэты, рэдакцыі газет, на Беларускае тэлебачанне. Дарэчы, на апошнім іх галасы, здаецца, ужо даўно чуваць. Ці ж можна назваць тэлебачанне нацыянальным, калі ў яго калідорах, на яго студыях духам беларушчыны і не пахне?

Узгадалася адна даўнішняя размова з Сяргеем Гайдукевічам — лідэрам Ліберальна-дэмакратычнай партыі Беларусі, неаднойчы прэтэндуючым як на пасаду прэзідэнта краіны, так і на парламенцкае крэсла. Сышліся на думцы: апазіцыя будзе аплёўвацца ўладай да таго часу, пакуль яна не атрымае эфірны час на тым жа тэлебачанні. Каб гэта стала рэальнасцю, трэба ісці на рашучыя дзеянні. Некаторыя з іх я прапанаваў Сяргею Васільевічу. Ён загарэўся: "Я сам прыму ўдзел у першы дзень...". А што было далей? Нічога. А з нічога нічога добрага не бывае. Сяргею Гайдукевічу даюць магчымасць сказаць пяць-шэсць слоў тады, калі ўладзе трэба выкарыстаць яго ў прапагандысцкіх мэтах. З такой нагоды раз-пораз мільгануць на экране і твары некаторых іншых "барацьбітоў за народнае шчасце". Што і казаць, льюць ваду на млын улады, якая прывяла людзей да жабрацтва, і лашчаць сябе яе ганебнымі падачкамі.

"Народная воля" не будзе падлабуньвацца да тых, хто, даруйце за катэгарычнасць, шмат балбоча і мала робіць. Восьмы год сённяшняя ўлада корміць амаль дзесяць мільёнаў беларусаў тым, чым кармілі савецкіх людзей розныя хрушчовы і брэжневы, якія бесперапынна паўтаралі, што камунізм не за гарамі, трэба толькі мацней зацягнуць папругі і чакаць, чакаць, чакаць... Восьмы год апазіцыя спрабуе змяніць сітуацыю, але безвынікова. Таму што шмат слоў і мала канкрэтнай чарнавой работы. Скажыце, спадары Вячорка і Севярынец, колькі актывістаў ГА "БНФ Адраджэнне" працуюць на канвеерах заводаў і фабрык, на будоўлях і ў калгасах, на кафедрах ВНУ і ў лабараторыях акадэмій? Не ведаеце? А як жа тады дайсці да народа? На тэлебачанне і радыё не пускаюць, у газетах не друкуюць, на заводах, фабрыках, будоўлях, у калгасах і саўгасах не ведаюць... Не, на талерачцы з сіняй аблямоўкай уладу не падносяць, а апазіцыя, якая пры дапамозе ўлады можа быць вечнай, гэта ўжо, прабачце, не апазіцыя, а нешта іншае.

Не думайце, даражэнькія апаненты, што я выказваю толькі свае меркаванні. Я — галоўны рэдактар і на маім рабочым стале — стос пісем, якія прыходзяць у рэдакцыю з самых розных куткоў Беларусі. "Народную волю" яны выпісваюць не дзеля макулатуры. Яны — людзі, адданыя Беларусі, яе нацыянальнаму адраджэнню. Прыслухаемся, спадарства, да галасоў знізу. "Народная воля", са свайго боку, абяцае і далей актыўна друкаваць лісты з рэдакцыйнай пошты.

І сам не заўважыў, як узяў высокую эмацыянальную ноту. Паверце, не хочацца нікога крыўдзіць, але і маўчаць нельга. Сэрца баліць адтаго, што, калі цывілізаваны свет упэўнена сустрэў XXI стагоддзе, наша шматпакутная Беларусь быццам ізгой на еўрапейскім абшары.

Балюча і крыўдна!

Крыўдна і балюча!

Што трымае? Сяброўства з вамі, шаноўныя прыхільнікі "Народнай волі". Упэўнены, кожны наш чытач — сапраўдны патрыёт Бацькаўшчыны.

І як тут не вярнуцца да тых шчырых слоў, якія шмат разоў паўтараліся на старонках "Народнай волі" падчас падпісной кампаніі:

Вы — за суверэнную Беларусь!

Мы — таксама!

Вы — за дэмакратыю!

Мы — з Вамі!

Вы — за перабудову эканомікі!

Мы — падтрымліваем!

Вы — за сацыяльную справядлівасць!

Мы — дзвюма рукамі!

Вы — на нацыянальнае адраджэнне!

Мы — марым пра гэта!

Светлых, радасных дзён Вам мілыя, добрыя людзі!

Жыве Беларусь!

Іосіф СЯРЭДЗІЧ,
заснавальнік і галоўны рэдактар газеты "Народная воля".

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Што здарылася з беларускім самалётам у небе Чэхіі?

Сродкі масавай інфармацыі паведамлялі ўжо аб здарэнні ў небе Чэхіі з беларускім самалётам Як-40. У час рэйса Мінск—Прага ў кабіне трэснула шкло. Спачатку ўнутранае, а пазней і вонкавае. На борце было больш як 20 чалавек.

Як нам паведамілі ў прэсслужбе Дзяржаўнага камітэта па авіяцыі Рэспублікі Беларусь, экіпаж самалёта дзейнічаў у такой сітуацыі дакладна па інструкцыі. Ён тэрмінова запрасіў калідор на больш нізкай вышыні. Герметызацыі кабіны не адбылося і — самалёт нармальна прызямліўся.

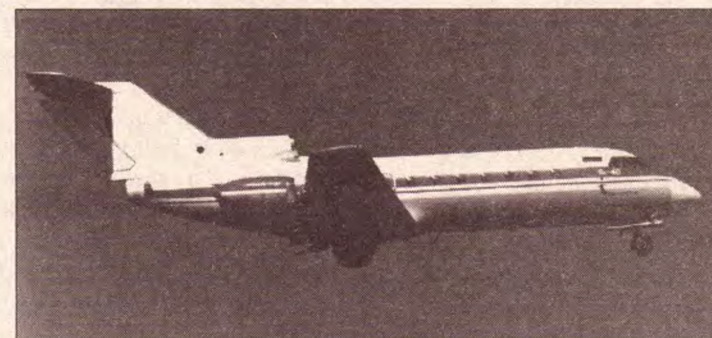
Расійскія СМІ ўдакладняюць, што трэшчыну на шкле кабіны заўважыў другі пілот. Да Прагі было яшчэ 240 кіламетраў. Экіпаж тэрмінова атрымаў згоду дыспетчара змяніць лётны калідор і знізіцца на мінімальную вышыню.

Па якой прычыне трэснула шкло? Адказу на такое пытанне пакуль няма. Гэта будзе высветлена пасля "разбору палётаў". Некаторыя спецыялісты мяркуюць, што яно, магчыма, было не высокай якасці. Вось перапады тэмпературы і маглі выклікаць такое здарэнне.

Як вядома, на сігнал SOS беларускага лайнера аператыўна адрэагавалі ваенныя паветраныя сілы Чэхіі. У неба тэрмінова падняліся два ваенныя самалёты. Чым яны маглі дапамагчы?

Мінскія спецыялісты, з якімі ўдалося звязацца, лічаць, што нічым істотна. Відаць, яны так дзейнічаюць у няштатных сітуацыях ці магчыма не зразумелі сігналу SOS. Прадстаўнік жа ваенных паветраных сіл Чэхіі Пётр Сыкора паведаміў расійскаму інфармацыйнаму агенцтву "Навіны" аб тым, што ваенныя лётчыкі хутка ўстанавілі візуальны кантакт з беларускім лайнерам і вялі яго да міжнароднага аэрапорта "Рузыне" ў Празе.

Пасажыры з Прагі вярнуліся ў Мінск самалётам тэхнічнай службы. У сталіцу Чэхіі прыбылі спецыялісты па замене шкла. Звычайна такая аперацыя займае дзень. На момант падрыхтоўкі гэтай публікацыі яшчэ не было вядома, заменена шкло ці не і калі вернецца Як-40 у Мінск.

Як-40: гэтакі ж самы, але не той.

Ці страшная аварыя — трэснутае шкло? Спецыялісты гавораць, што хоць гэта і пазаштатная сітуацыя, але яна падкантрольная экіпажу. Да таго ж Як-40 лятае не на вялікіх вышынях — 5000 метраў. Там тэмпература паветра прыкладна 30 градусаў. Гэты самалёт можа хутка зніжацца. Іншая рэч, калі б такое здарылася на Ту-154. Тады бяды было б не мінаваць. Бо яго траса праходзіць на вышыні 10 кіламетраў, дзе тэмпература 50 градусаў. Ды хуткасць Ту намнога большая, што, вядома, паўплывала б на разбурэнне шкла і магло б прывесці да жудаснай трагедыі.

Алесь ДРАБЧУК.

ПУЛЬС

184 кандыдаты ў дэпутаты

Паводле апошніх звестак Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў, у абласныя і Мінскі гарадскі Саветы вылучаны 184 кандыдаты ў дэпутаты.

Вылучэнне кандыдатаў прадоўжыцца да 20 студзеня. Самі ж выбары дэпутатаў мясцовых Саветаў пройдуць 2 сакавіка.

Юрый ПАЦЁМКІН.

Узброіўся і сеў у цягнік

Супрацоўнікі патрульна-паставой службы Смаленскага лінейнага аддзела ўнутраных спраў затрымалі днямі ў цягніку "Масква — Бранск" грамадзяніна Беларусі 1967 года нараджэння.

Паводле інфармацыі Галоўнага ўпраўлення ўнутраных спраў на транспарце МУС Расіі, пры ім былі знойдзены і канфіскаваны аўтамат АКСУ-74 калібра 5,45 мм з двума магазінамі і 48 патронамі да яго, а таксама лазерны прыцэл і бронекамізэлька.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Рэканструкцыя цэнтра Мінска

У камітэце архітэктуры, горадабудаўніцтва і землеўпарадкавання Мінгарвыканкама падрыхтавана праграма жыллёвага будаўніцтва ў цэнтры горада.

Адначасова з новым будаўніцтвам будуць пашырацца і транспартныя шляхі. Знос старых дамоў і будаўніцтва новых кварталаў плануецца ў раёнах вуліц Багдановіча, Арлоўскай, Сталетава, праспекта Дзяржынскага (Грушаўка) і шэрагу іншых.

У гэтым годзе завершыцца рэканструкцыя парка Горкага, дзе з'явяцца новыя атракцыёны, гульнявыя комплексы і розныя "рэчы, якія ствараць казачны свет для дзяцей". У рамках рэалізацыі праграмы паркавага будаўніцтва будзе ўпарадкавана тэрыторыя ўздоўж ракі Свіслач з абодвух яе бакоў для стварэння новай зоны адпачынку.

Плануецца таксама правядзенне рэканструкцыі парка Чэлюскінцаў, раённых паркаў і сквераў. Акрамя таго, лыжа-ролерная траса ў раёне праспекта Машэрава сёлета будзе працягнута з 2,5 да 5 кіламетраў.

Лавінія АРЭШКА.

Грамадскае аб'яднанне "Беларуская асацыяцыя журналістаў" выказвае спачуванне дэпутату Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага Сходу Рэспублікі Беларусь Валерыю Фралову з нагоды страты блізкага чалавека — смерці **ЖОНКІ**.

ЗЕРКАЛО

В декабре 2002 года НИСЭПИ провел очередной национальный опрос общественного мнения. Предлагаем вниманию читателей результаты ответов на вопросы, связанные с отношениями Беларуси и России.

...Пока не стали врагами

Данные опроса показывают, что население весьма неоднозначно оценивает современные отношения Беларуси и России (табл. 1). Как можно заметить, число тех, кто дал этим отношениям положительную оценку лишь на 5,4% превышает число тех, кто дал отрицательную. И все это несмотря на многолетнюю интеграционную пропаганду и агитацию! Отсюда может следовать единственный вывод: нынешняя интеграция - не более чем источник дохода для не слишком патриотичных чиновников.

Таблица 1. Распределение ответов на вопрос "Как бы Вы оценили нынешние отношения Беларуси и России?"

Вариант ответа*	%
Теплые	42.3
Нейтральные	16.8
Холодные	36.9

* Здесь и далее позиции "Затруднился ответить" и "Нет ответа" исключены.

Таблица 2. Распределение ответов на вопрос "Как бы Вы оценили нынешние отношения А. Лукашенко и В. Путина?"

Вариант ответа	%
Теплые	34.1
Нейтральные	17.6
Холодные	42.8

Еще хуже население оценивает нынешние отношения первых лиц наших стран (табл. 2). Здесь общая оценка отношений вообще склоняется в негативную сторону: отрицательная оценка превышает положительную на 8.7%!

Таким образом, чем далее развивается интеграция Беларуси и России, тем более прохладными, по мнению населения, становятся отношения между союзниками и их руководством. Так может быть следует притормозить интеграцию, пока отношения не стали враждебными?

НИСЭПИ.

СМЕХАТУРА

Как ректор Витебской государственной академии ветеринарной медицины Антон Ятусевич удостоился награды Сажи Умалатовой

Необычная информация поступила в редакцию "Народной воли": накануне Нового года ректор Витебской государственной академии ветеринарной медицины Антон Ятусевич издал официальный приказ о том, что он стал кавалером ордена Трудового Красного Знамени. Как известно, такой награды не существует уже более 10 лет. Как и не существует государства, в котором она была учреждена — Союза Советских Социалистических Республик.

Ректор Витебской государственной академии ветеринарной медицины А.Ятусевич, похоже, живет еще в том далеком времени. Он, видимо, и в самом деле считает, что Советский Союз существует до сих пор. Как и то, что по-прежнему действует Верховный Совет СССР и его президиум, пожизненным председателем которого называет себя небезызвестная Сажи Умалатова. Она-то и раздает направо и налево бывшие советские награды, не исключено — украденные из запасников или купленные на одном из московских рынков.

Со всего этого можно лишь посмеяться, если бы Антон Иванович Ятусевич являлся только членом какой-либо махровой партии, но не ректором государственного вуза. А может его позиции придерживаются в Министерстве образования и Администрации президента? Об этом можно будет судить по реакции из высоких кабинетов.

Впрочем, я позвонил в Витебск и связался с ректором академии А.Ятусевичем. Хотел "поздравить" его со столь "высокой наградой", но Антон Иванович от комментариев "Народной воле" категорически отказался.

Валерий ЩУКИН.

Пракуратура Беларусі адмовіла Леаніду Козіку ва ўзбуджэнні крымінальнай справы ў адносінах да газеты «Народная воля»

Пракуратура Рэспублікі Беларусь адмовіла старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Леаніду Козіку ва ўзбуджэнні крымінальнай справы ў адносінах да недзяржаўнай газеты "Народная воля".

У звароце Козіка ў рэспубліканскую пракуратуру адзначалася, што артыкулы, апублікаваныя ў "Народнай волі" 20 жніўня і 14 верасня 2002 года, прадстаўлялі ў негатыўным выглядзе дзейнасць ФПБ. Гэтыя матэрыялы былі прысвечаны змяненням, што адбыліся ў палітыцы Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі пасля таго, як яе ўзначаліў былы намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта Леанід Козік.

У адказе пракуратуры, у прыватнасці, гаворыцца, што згодна з артыкулам 188 Крымінальнага кодэкса Беларусі "адказнасць за паклёп прадугледжана за распаўсюджванне загадзяілжывых звестак, якія зняслаўляюць іншую асобу, прыдумак", а па артыкуле 189 (абраза) адказнасць прадугледжана за "наўмыснае прыніжэнне гонару і годнасці асобы, выказанае ў непрывабнай форме". Ва ўзгаданых жа публікацыях газеты "фактаў, якія маглі быць растлумачаны як распаўсюджанне паклёпу альбо абразы, не існуе". Пры такіх абставінах падставы для ўзбуджэння крымінальнай справы адсутнічаюць.

Наталля КУЛАГІНА, БелаПАН.

Нам объявили войну!

ЗАЯВЛЕНИЕ

Белорусское профсоюзное движение находится в углубляющемся кризисе. Процесс огосударствления Федерации профсоюзов Беларуси ускоряется. Пришедшая к власти в ФПБ команда Л. Козика, состоящая из бывших работников Администрации президента Республики Беларусь и силовых ведомств, с использованием интриг и административного давления проводит полномасштабную "чистку". Шельмованию и клевете подвергаются заслуженные и пользующиеся доверием трудящихся лидеры отраслевых профсоюзов. Набирают ход "реорганизации" — профсоюзы объединяют, сливают, перекраивают. Настала очередь альтернативных ФПБ профцентров.

Сегодня мишенью "похоронной команды" Л.Козика стал Белорусский конгресс демократических профсоюзов и входящие в него субъекты. Не имея возможности задавить нас традиционными методами — номенклатурными интригами и административным давлением, опасаясь вступать с нами в открытую дискуссию, люто ненавидя наш независимый статус, власть в лице Л.Козика решила применить традиционный "изящный" вариант расчистки белорусского политического и профсоюзного поля — просто изгнать конгресс, Свободный профсоюз Белорусский, Свободный профсоюз металлистов, Демократический профсоюз транспортников с занимаемых ими профсоюзных площадей.

Путем абсолютно незаконного взвинчивания в 10(!) раз арендной платы нас пытаются любой ценой выселить и тем самым лишить юридического адреса. Координируя свои действия с исполнительной властью, руководство ФПБ не делает тайны из того, что БКПД и входящие в него профсоюзы не найдут на территории Республики Беларусь возможности получить новый юридический адрес. В итоге по замыслам президентских политтехнологов, независимое профдвижение Беларуси окажется перед реальной угрозой ликвидации.

Нас пытаются загнать в подполье, навязать нам, профсоюзной организации, политические действия. НАМ ОБЪЯВИЛИ ВОЙНУ!

Мы принимаем этот вызов. С нами тысячи членов наших профсоюзов, работающих на стратегических для Республики Беларусь предприятиях. С нами наши права на долю в профсоюзном имуществе, созданном поколениями членов профсоюзов. С нами поддержка и солидарность мирового профсоюзного движения. Мы имеем внутренние возможности для организации немедленного отпора, чтобы сохранить в неприкосновенности оставшийся единственный в стране "островок свободы".

Без тени сомнения мы заявляем: победа будет за нами!

Президент БКДП	**А.Ярошук**
Председатель СПБ	**Г.Быков**
И.О. Председателя НПБ	**Н.Зимин**
Председатель СПМ	**В.Трощий**
Председатель ДПТ	**В.Макарчук**

P.S. *Как стало известно редакции, президент Белорусского конгресса демократических профсоюзов А.Ярошук направил письмо на имя Генерального прокурора Республики Беларусь В.Шеймана по поводу незаконных действий Л.Козика. Одновременно принято Обращение к профсоюзным организациям, входящим в БКДП.*

ЗАКУЛИСЬЕ

«Момент истины» для губернатора

Владимир Савченко.

Фото IREX/ProMedia.

Очень уж неблагодарное дело писать на тему, связанную с кадровой политикой. Особенно в условиях белорусской действительности, когда любой государственный чиновник не может чувствовать себя в безопасности и, порой, не знает, из-за чего навлек на себя гнев "всевышнего". Тем более проблематично обосновывать версии о возможных отставках в отношении представителей исполнительной власти, которые, образно говоря, попали в разряд опальных.

По информации источников, близких к правительственным кругам, стало известно о нарастании недовольства в Администрации президента председателем Гродненского облисполкома Владимиром Савченко. Причин тому может быть несколько.

Как известно, не так давно Комитет государственного контроля проводил широкомасштабную проверку предприятий аграрного сектора, массовые приписки были выявлены в колхозах и совхозах Минской области.

Речь идет о завышении урожайности и, соответственно, уменьшении в отчетах засеваемых площадей, увеличению "на бумаге" привесов скота и надоев от коров и т.д. Поговаривают, что окончательное разбирательство с самим губернатором Минской области г-ном Домашкевичем еще впереди.

Но дело в том, что аналогичные приписки выявлялись и в Гродненской области, которая по всем показателям сельского хозяйства лидировала в Беларуси. Справедливости ради следует отметить, что очковтирательство в западном регионе Беларуси носило не столь массовый характер. Но, тем не менее, могли зародить недовольство у чиновников из Администрации президента или Совета министров.

Не исключено, что Савченко стал неугодным в связи со скандалом вокруг священника-раскольника Спасюка, который, выйдя из состава православной церкви, без санкции властей начал строить храм в г.п.Берестовица. Его активно поддерживала местная паства автокефальной церкви. Для ознакомления с ситуацией в Берестовицу выезжал 3-й советник американского посольства Ian Terner, который был задержан сотрудниками милиции при въезде в поселок. Там же был арестован и находящийся в командировке по заданию "Народной воли" Валерий Щукин. Эта скандальная история широко освещалась на страницах независимых СМИ.

Возможно, предстоящая опала губернатора связана с неспособностью областных властей взять под контроль местных предпринимателей, которые наиболее активно (после их коллег из Минска) принимали участие в 100-дневной забастовке.

Но все же одной из основных версий того, почему Савченко попал в опалу, связывают, как ни странно, с депутатом Палаты представителей Национального собрания Валерием Фроловым. Он, как известно, баллотировался и успешно победил на парламентских выборах именно в Гродненской области и пользуется там большим авторитетом не только у рядовых избирателей, но и чиновников областного масштаба. Теперь же, по сути дела, депутат Фролов олицетворяет в парламенте оппозицию. Его многочисленные выступления, законодательные инициативы и особенно главная роль по созданию депутатской группы "Республика" вызвали гневную реакцию в Администрации президента.

Руководство Гродненского исполнительного комитета предпринимало попытки вернуть депутата в русло президентской политики, для чего с ним неоднократно проводились "воспитательные" беседы. Но тщетно. Генерал остался верен себе и занимаемой им позиции.

Сергей АНИСЬКО.

АСОБЫ

Фізік з душою лірыка

Гэты чалавек сёння больш вядомы ў Беларусі як палітык — адзін з цяперашніх лідэраў ГА «БНФ Адраджэньне». І не ўсе ведаюць, што па сваёй асноўнай спецыяльнасці Юры Хадыка — фізік, а ў душы праз усё жыццё застаецца непапраўным лірыкам.

У фізіцы ў яго нямала заслуг: ён разам з калегамі з Інстытута фізікі АН Беларусі спрычыніўся да стварэння шырока вядомай Сістэмы ранняга касмічнага папярэджання (якая і цяпер дзейнічае ў Расіі).

— Калі з'явілася зброя для вядзення так званых касмічных войнаў — узнікла неабходнасць у сістэме кантролю за пускам ракет, — тлумачыць Юры Віктаравіч. — Так і стала развівацца сістэма касмічнага назірання за ракетнымі нападамі. Над ёй працавалі многія вучоныя Савецкага Саюза. Мы ж у Мінску грунтоўна займаліся тэорыяй выпраменьвання ракетных факелаў.

А разам з вырашэннем складаных задач па аэрадынаміцы, газавай дынаміцы, даследаваннямі ў сферы так званых неўраўнаважаных цячэнняў (да якіх, дарэчы, адносіцца і полымя) вучоны займаецца гісторыяй беларускага мастацтва. Каштоўныя экспанаты і матэрыялы шэрагу экспедыцый па Беларусі, адным з асноўных арганізатараў якіх ён быў, леглі ў аснову вядомага цяпер у краіне і за мяжой Музея старажытнабеларускай культуры Нацыянальнай Акадэміі навук.

Наш аповед — менавіта пра гэтыя і іншыя малавядомыя бакі жыцця фізіка з душою лірыка.

«Я прымаю вас...»

У свой час у рэдакцыі часопіса "Беларусь" з'явілася ідэя расказаць пра гэтага чалавека, не асабліва педалюючы палітычны бок ягонага жыцця. Бо і тады, і сёння, на жаль, палітыкі розных плыняў не могуць пахваліцца тым, што іх ідэі кансалідуюць размаітае беларускае насельніцтва ў моцны народ. А часопіс "Беларусь" ставіць перад сабой менавіта такую задачу: дапамагаць розным нашым суайчыннікам разумець адзін аднаго, шукаць згоду нават там, дзе выядае вочы дым нянавісці.

І хіба дужэе народ, калі занадта фанабэрацца адзін перад адным палітычныя пеўні?

Карацей, пайшлі мы на інтэрв'ю да апазіцыянера Хадыкі. З некаторай асцярогай, але пагадзіўся ён прыняць журналістаў дзяржвыдання на сваёй рабоце, у лабараторыі. Спачатку здзівіла, што спусціўся Юры Віктаравіч нас сустракаць да паставога ў... пакаёвых тапачках. Потым зразумелі: яму так і сапраўды лацвей, бо праводзіць жа ў сценах Інстытута фізікі большую частку актыўнага жыцця. І канторку самаробную ацанілі, стоячы за якой вучоны працуе — зручна!

— Я прымаю вас, зыходзячы з лепшых дапушчэнняў. Думаю, што супрацоўнікі "Беларусі" — не рэакцыянеры, — такімі былі першыя словы гаспадара, афарбаваныя лёгкай іроніяй, на пачатку размовы. Потым ён, частуючы нас кавай, згадаў, што першае ў сваім жыцці інтэрв'ю даваў, калі музей адкрыў.

— І музей — гэта таксама вашая справа?

— О, гэта, можа, мая найбольшая, найгалоўная справа, акрамя фізікі.

Каб зразумець, што адкуль пачалося, мы папрасілі яго пачаць з каранёў.

Карані

Нарадзіўся ён у Мінску перад вайной у 1938 годзе. Ягоны бацька, інжынер па адукацыі, прывёз сабе жонку з Данецкай вобласці, дзе праходзіў студэнцкую практыку. Але яна не была чыстай украінкай: яе бацькі, раней заможныя сяляне з Курскай вобласці, збеглі ў свой час ад рэпрэсій калектывізацыі на Украіну.

Так што ў крыві і свядомасці Юры Хадыкі бурліць цэлы славянскі інтэрнацыянал! Што тычыцца прозвішча Хадыка, то яно ў продкаў было некалі адабрана і ягоны беларускі род доўгі час карыстаўся мянушкай Ляхі — "сведчанне таго, што мой прадзед быў удзельнікам паўстання Кастуся Каліноўскага". Прозвішча Хадыка пасля доўгіх хадайніцтваў роду вярнулі толькі ў 1905 годзе. А на "Ходыко" бацьку ягонага перарабілі ў 1918 годзе, калі забрылі ў Чырвоную Армію. Хлопец з Сенненскага раёна быў тэлефаністам падчас Кранштацкага мяцяжу, "які пакінуў у ім цяжкае ўражанне", і ў 1922 годзе (тады ішло добраахвотнае скарачэнне арміі) пайшоў з войска. Выкладаў гісторыю, вучыўся ў БПІ, а падчас Вялікай Айчыннай, хоць і меў "броню", пайшоў ваяваць: камандаваў сапёрнай ротай. Атрымаў цяжкае раненне (наступіў на міну ў разведцы), доўга, аж да канца вайны, лячыўся ў шпіталях — "можа, таму й выжыў".

Вайну малы Юры "пераседзеў" у бабы з дзедам на Украіне, у Краснаармейску — туды яго і малодшую сястру маці адвезла на лета. Толькі ў маі 1945-га вярнуліся ў Мінск. Ён памятае і жахі акупацыі, і як вызвалялі Украіну — "усё з часу Сталінградскай бітвы помню", і як падчас адступлення немцы спалілі іх дом.

Тады ж, у вайну, як жартам кажа Юры Віктаравіч, ён упершыню і пачаў займацца ваеннымі праблемамі: неяк, яшчэ дашкалятамі, падрывалі яны вялікі склад-штабель снарадаў. Абышлося без ахвяр...

Праз чарнільныя плямы — у акадэмію!

З вялікай сыноўскай удзячнасцю расказвае Юры Віктаравіч пра бацьку. Аказваецца, гэта ад яго передалася, на ўсё жыццё запала ў сэрца сына-фізіка любоў да мастацтва.

Памятае, як толькі дзеці прыехалі ў Мінск пасля вайны, бацька сеў пазаймацца з імі і ўпершыню паказаў, як можна перамалёўваць карціны па клетачках. Юру гэта вельмі ўзрушыла, здзівіла. Крыху пазней, у 46-м ці 47-м годзе, яны з бацькам трапілі ў Маскву (там былі родзічы па маці). Запомнілася не толькі неразбітая Масква (а Мінск ляжаў у руінах), тралейбус, але і... Траццякоўка! Бацька павёў яго туды, разам разглядвалі карціны, і ён шмат расказваў пра мастакоў.

Маляваннем Юры пачаў займацца ў Мінску, у гуртку пры Доме піянераў. "І маляваў я добра, і вучыўся добра", — з гордасцю кажа Хадыка. Хоць, праўда, першай яго адзнакай была "двойка": у стала-"казла" (на козлах), за які яго пасадзілі ў 60-й Чыгуначнай школе, не было адной нагі, ён хістануўся, чарнільніца абярнулася на сшытак — "і пад плямаю стаяла чырвоная "двойка".

Цікава, што з чарнільнымі плямамі яму давялося ваяваць і абітурыентам. Закончыўшы мінскую школу з залатым медалём, ён рызыкнуў падацца ў аўтарытэтны сярод яго тагачаснага фізіка-матэматычнага акружэння Маскоўскі фізіка-тэхнічны інстытут, што ў Даўгапрудным. І трэба ж такому здарыцца: на першым пісьмовым экзамене па матэматыцы заліў адзіны свой касцюм чарнілам! "Пад стрэсам" схапіў "тройкі" і па пісьмовай, і па вуснай матэматыцы, потым справіўся з эмоцыямі — здаў абедзве фізікі "на выдатна", атрымаў паўпрахадны бал.

— А на субяседаванні — як жа я скажу, што заліў касцюм? — шчыра ўсміхаецца вучоны.

Вось так, не выдаўшы камісіі "тайну" сваёй няўдачы, нікога не просячы аб спагадзе, сарамлівы, але горды нашчадак паплечнікаў Каліноўскага і пакінуў Маскву. Затое з поспехам вучыўся ў Мінску, быў Ленінскім стыпендыятам, а пасля заканчэння універсітэта па прапанове акадэміка Сцяпанава пайшоў працаваць у Акадэмію навук.

Закрытая тэматыка

Інстытут фізікі, дзе ўрэшце апынуўся наш візаві, быў багаты на "вялікіх людзей, сапраўдных настаўнікаў". У лабараторыі Ельяшэвіча, пад кіраўніцтвам Сяргея Анісімава ("агонь-хлопец — пасля Ленінградскага фізтэха, адукацыя выдатная, халерык, пра яго шматгранны талент чуткі хадзілі") і зрабіў у 1961 годзе сваю першую працу "Выбух у порыстых асяроддзях" малады навуковец Юры Хадыка. Потым былі складаныя закрытыя даследаванні, звязаныя з развіццём авіяцыі, ракетабудаваннем, абароннымі праграмамі...

— Не сакрэт ужо сёння, што наш інстытут заўсёды працаваў на вайсковую тэматыку, — кажа Юры Віктаравіч. — А закрытая тэматыка — гэта і жорсткія патрабаванні да маральнай атмасферы ўнутры калектыву, і да падбору супрацоўнікаў. Гэта і абмежаванні ў сваіх навуковых прэтэнзіях — мы, напрыклад, не маглі друкавацца ў адкрытым друку, не дазвалялася мець сувязі з замежнымі вучонымі, нават знаёмствы. У выніку ж сталася так, што ў мяне сёння ёсць музей — каштоўнасць матэрыяльная, і ёсць лабараторыя, якой кірую, — каштоўнасць духоўная.

"Касмічныя войны" пачаліся яшчэ да Рэйгана, амаль адразу ж пасля першых запускаў ракет у 50-х гадах. Каб не прапусціць раптоўны ракетны ўдар патэнцыяльнага праціўніка, з 1962 года ў ЗША (а ў хуткім часе і ў СССР) пачала развівацца сістэма касмічнага назірання за ракетнымі пускамі. Зразумела, разлік рабіўся на аўтаматыку, на грандыёзныя аптычныя сістэмы, патрэбны былі адпаведныя тэлескопы, каб весці са спадарожнікаў бесперапыннае назіранне. А паколькі з Зямлі пуск ракеты бачыцца зусім не так, як з космасу, то і стваралася тэорыя выпраменьвання ракетных факелаў. Іх усебакова даследавалі, бо пастаўленая задача ўтварала замкнёнае кола: каб "зловіць" момант запуску пры дапамозе касмічнага тэлескопа, — трэба мець адпаведны тэлескоп, а каб яго пабудаваць, — трэба ведаць, што і як ён "зловіць".

За першыя 7 гадоў даследаванняў мінскія вучоныя апярэдзілі іншых на ўсёй савецкай тэрыторыі, сталі галоўнымі ў тэорыі. Сам Юры Хадыка яшчэ ў 1965 годзе абараніў кандыдацкую дысертацыю, займаўся вышэйазначанымі праблемамі да 1991 года, а сама лабараторыя оптыкі неўраўнаважаных асяродкаў і стала яго "каштоўнасцю духоўнай".

Лабараторыя (раней другая па велічыні ў інстытуце) працавала, аднак, не толькі на "абаронку". Напрыклад, ужо ў 1973 годзе мінская праграма разліку цеплавой прыкметнасці марскіх суднаў стала нарматыўным дакументам. Працавалі тады вучоныя надзвычай рэнтабельна.

— Мы зарабілі ў той час каля 20 мільёнаў долараў, — з гордасцю кажа вучоны. — Нашы сродкі ўкладзены ў СКТБ і іншыя навуковыя аб'екты. Так што сённяшняе жыццё сваё мы зарабілі цалкам — і ў прамым, і ў пераносным сэнсе.

Каштоўнасць матэрыяльная

Тыя, хто ў свой час усяляк адбіваўся ад грамадскіх даручэнняў, у тым ліку і камсамольскіх, магчыма, размінуліся са сваім лёсам. Што да Юры Хадыкі, то ён праявіў тут вялікую актыўнасць, пра што аніколькі не шкадуе.

— Раней была такая завядзёнка, — з усмешкай згадвае вучоны. — Як толькі хто падрыхтаваў дысертацыю — яго тут жа загружаюць па камсамольскай лініі — "для актыўнасці", каб было што напісаць у характарыстыцы. І мне давялося гэта прайсці, хоць імкнуўся ад камсамола адысці. Але ў 26 гадоў — зноў абралі ў актыў. Працаваць стандартна не хацеў, таму ўзяўся за культмасавую работу. Але з чаго пачаць?

Пачаў камсамольскі актывіст з мастацкага музея. Ад згаданага раней Сяргея Анісімава ведаў пра цікавых мастакоў-імпрэсіяністаў — "а мы ж анічога пра іх не ведалі". Таму і шукаў Юры ў музеі чалавека, каб пра тых імпрэсіяністаў даходліва фізікам расказаў. Чым выклікаў у мастацтвазнаўцаў шок: па-першае, — фізікі, па-другое, — не сацыялістычны рэалізм, а французскі імпрэсіянізм... Не-не-не... Перакідвалі хлопца з аддзела ў аддзел, але ён упарты, да дырэктара дайшоў — і, урэшце, знайшлася ў беларускім аддзеле Элеанора Іванаўна Вецер. Яна і пагадзілася знаёміць фізікаў з мастацтвам.

— На лекцыі да яе прыходзіла больш як палова супрацоўнікаў нашага інстытута, яна аказалася выдатнейшым лектарам, — расказвае Юры Віктаравіч. — Праз дыяпраектар дэманстраваліся слайды, народ быў у захапленні і ўвосень 64-га, і ўзімку 65-га. А вясной па яе прапанове фізікі паехалі ў Вільню — знаёміцца з архітэктурай.

Далей — болей. Двойчы ў год згаладалыя па культурных кантактах людзі з закрытых лабараторый вандравалі разам з няўрымслівай жанчынай па прозвішчы Вецер па розных гарадах. Працяглыя экспедыцыі былі ў Пскоў, Ноўгарад, Ленінград, Маскву, Падмаскоўе, Кіеў, Львоў. Ездзілі ў складчыну, скарыстоўвалі час майскіх і кастрычніцкіх свят — набіралася па 3—4 дні. Бралі аўтобус, а часам і два, кожны з двума шафёрамі (якія па чарзе рулілі), гід папярэдне сазваньвалася з калегамі ў іншых гарадах і дамаўлялася з імі наконт культурнай праграмы і начлегу (у недарагіх гасцініцах, інтэрнатах).

А ў 1968 годзе энтузіясты, агледзеўшы ўжо землі іншыя, улетку паехалі і па роднай Беларусі — па Брэстчыне, Гродзеншчыне. Знаёміліся з ацалелай архітэктурай і "астаткамі мастацтва", як кажа Хадыка. А некаторыя помнікі нашай культуры ў тую пару літаральна пад нагамі валяліся.

— У 1968 годзе мы прывезлі ў Мастацкі музей групу найвыдатнейшых скульптур з Міра, — успамінае Хадыка. — Думаеце, гэта мела нейкі грамадскі рэзананс? Нам нават дзякуй ніхто не сказаў...

І ў тым жа 68-м — так супала! — Саўмін СССР прыняў пастанову аб выданні грунтоўнага 200-томнага Збору помнікаў гісторыі і культуры народаў СССР. З іх 7 тамоў адводзілася на Беларусь: па адным на вобласць і асобны на горад Мінск. Весці гэтую справу было даручана акадэміі навук Беларусі.

— І вось тады высветлілася, што ў акадэміі няма ніводнага прафесійна падрыхтаванага чалавека па гісторыі айчыннага мастацтва. Прынята было рашэнне стварыць сектар Збору помнікаў. Там апынулася і Элеанора Вецер. Трэба было рыхтаваць людзей, кадры для вялізнай работы. Але як? Мы прынялі такое рашэнне — у 1969 годзе стварылі першую адраджэнскую суполку, якая называлася "Семінар па вывучэнні старажытнабеларускага мастацтва".

Суполка, як і належала па тым часе, была афіцыйна зарэгістраванай у парткаме АН Беларусі, атрымалі дазвол на тое, каб збірацца пасля работы. Вопыт арганізацыі працы ўжо быў, і адраджэнцы збіраліся штотыднёва, самастойна вывучалі паралельна тры курсы: гісторыю Беларусі, сусветную гісторыю мастацтва і тэхналогію апісання (экфрасіс). Склалі нават слоўнік, неабходны для апісанняў помнікаў — большасць жа будучых даследчыкаў напаўзабытай культуры не ведалі, як апісаць, напрыклад, выяву Хрыста ці святога Міколы.

— Такім чынам, саматужна, мы за год падрыхтавалі кадры і атрымалі дазвол на экспедыцыю летам 1970 года па Брэсцкай вобласці, — расказвае Хадыка. — Што цікава: тры экспедыцыі складаліся з супрацоўнікаў сектара Збору, а адна была добраахвотніцкай, якой нават транспарту не далі. Апошняя даследавала Драгічынскі і Іванаўскі раёны, прычым не толькі выканала ўсе работы — мы прывезлі ў Мінск 64 унікальныя абразы і скульптуры, падабраныя ў закрытых цэрквах. Паўстала пытанне: што з гэтым багаццем рабіць? З вялікімі цяжкасцямі праз прэзідэнта Акадэміі навук выбілі пару пакояў, каб скласці каштоўнасці. Элеанору Вецер прызначылі захавальніцай. Праз тры гады ў нас ужо была калекцыя з больш чым 500 твораў мастацтва, мы нават абсталявалі міні-музей.

— А хто з вашых калег удзельнічаў у гэтай рабоце?

— Многія. У прыватнасці, сённяшні доктар фізіка-матэматычных навук Валеры Філіпаў, ужо нябожчык калега Казімір Адзярыха, Ірына Быцева — усе з нашага інстытута. З іншых — Аляксандр Ярашэвіч: ён цяпер галоўны захавальнік музея, пакінуў свой Інстытут ядзернай энергетыкі. Дарэчы, буйнейшы знаўца беларускай скульптуры, займаўся гэтым і да нас саматужна, потым мы разам ездзілі ў экспедыцыі. Мы неяк падлічылі, што каля 120 чалавек да гэтай справы далучылася — мы ўсіх запрасілі, калі музей адкрываўся. Цяпер ужо шмат каго і няма, а справа добрая засталася. Рабілі ж мы ўсё на грамадскіх пачатках, без аплаты, усе экспедыцыі праходзілі толькі ў час нашых асабістых водпускаў. І транспарт выдзялялі нам толькі пазней, часам самы просты грузавік.

На наша пытанне, ці сустракаўся ў сваім жыцці вучоны з такой з'явай, як цуд, Юры Віктаравіч усміхнуўся:

— Акрамя таго цуду, пра які я вам расказаў, — больш не. Уявіце, як усё цудоўным чынам узаемазвязана: маё камсамольскае даручэнне, пошукі лектара, лекцыі, экспедыцыі, стварэнне Музея старажытнабеларускага мастацтва. Не было б гэтага шэрагу — не было б і музея, гэта дакладна. Але сёння музей ёсць — і гэта цуд!

Мы яшчэ сустрэнемся!

Толькі частка цікавай размовы з Юры Хадыкам змясцілася ў наш артыкул, які быў падрыхтаваны для часопіса "Беларусь" і змешчаны пад аптымістычна-сімвалічным загалоўкам "Радуйцеся!" у №9 за 1999 год. Не ўсё мы расказалі і ў артыкуле, які вы трымаеце перад сабой. У прыватнасці, чаму Юры Віктаравіч свядома абраў для сябе уніяцкую веру, як яму ўдаецца сумяшчаць навуку ў галаве і веру ў сэрцы. Пра тое, калі будзе ў чытачоў "Народнай волі" жаданне, мы яшчэ раскажам.

Валянціна і Іван ЖДАНОВІЧЫ,
супрацоўнікі часопіса "Беларусь".
Фота Івана ЖДАНОВІЧА.

ПРОБЛЕМА

«Спичечная» экономия

Внук-третьеклассник попросился в Полоцк на зимние каникулы. По действующим правилам студентам и школьникам на время каникул полагается 50-процентная скидка на билеты. Однако и в Минске, и в Полоцке на десятилетнего отрока пришлось приобретать билет за полную стоимость. Потому как в паспорте у меня ни дети, ни внуки не записаны. Более того, касса требует справку со школы. Но какая полоцкая школа даст мне справку на столичного ученика? А, главное, для чего сей документ?

Ребенок и школьник — понятия идентичные. Внешний вид большинства подростков сомнений в их принадлежности к школьному сословию не вызывает. В том числе и мой внук, который вырос пока лишь до моих подмышек. Тогда зачем, скажите, справка со школы? Ведь вопрос с поездкой детей далеко не всегда планируется заранее. Зачастую, как в ситуации с моим внуком, решение возникает спонтанно. А на получение в любом учреждении справки, в школе в том числе, нужно время. То директора нет, то машинистка отлучилась, то еще какая-либо заморочка. Особенно во время каникул.

Беларусь — не туристическая Мекка, которую наводняют толпы детей со всей планеты. Может быть, железная дорога и получит некий доход за проезд детей из соседнего государства по полной стоимости. Но вряд ли этот мизер перевесит потери общества на печатание в школах справок. Вот уж воистину: на водке пропиваем, а на спичках экономим. Дешевле, на мой взгляд, будет выдать школьникам ученические билеты. Как студентам.

А посему предлагаю заинтересованным ведомствам внести изменения в инструкцию: вышеупомянутые справки отменить. Поскольку в нашем государстве действует всеобщее образование с шестилетнего возраста, которое длится 12 лет, то всех лиц до 18-летнего возраста правомерно считать школьниками.

Стоит ли ради нескольких сотен беспризорников, школу не посещающих, создавать проблемы остальным сотням тысяч детей?

Валерий ЩУКИН.

ГДЕ ЭТО ВИДАНО...

Воры из «Охраны»

То, что в Мяделе более трех лет орудует банда, знали все. Постоянные угоны автомобилей по ночам, а затем и средь бела дня надоели всем. Народ обращался в милицию, там потерпевших успокаивали — ищем, ждите!

"Неуловимые" похитители увеличивали свой "послужной" список, а в РОВДе проводились совещания офицеров милиции, на которых под покровом секретности разрабатывались оперативно-розыскные мероприятия по поимке банды. Толпы милиционеров ходили друг за другом по городку, гоняли на автомобилях по району, отдавали оперативную информацию в ЦЕНТР...

Сначала (с подачи милиции) угоны "валили" на литовцев, — мол, достать не можем. Но в последнее время по городу прошел слушок, что похищают авто сами милиционеры, но вот почему не возвращают, хотя бы с целью повышения "раскрываемости", обыватели понять не могли.

Развязка наступила, как в "мыльном сериале". Один из местных милиционеров (как потом выяснилось, сослуживец "неуловимых" похитителей) не найдя своей "тачки" там, где ее оставил, поднатужился и вспомнил, что последними, кого он видел во дворе своего дома, были коллеги на милицейской машине. Где искать свой автомобиль — для него секрета не было. Шкурные интересы участкового оказались выше корпоративных. Так эта история вылезла как шило из милицейского мешка.

Интересная деталь. Видя через щель, как коллеги разбирают его "коня" в гараже одного из сотрудников вневедомственной охраны, участковый побоялся сунуться в гараж — знал, с кем имеет дело. И только после окончания "дежурства", когда ночной дозор сдал оружие, банда милиционеров была арестована.

В настоящее время три сотрудника отделения "Охрана" Мядельского РОВДа арестованы (Янель, Божелко, Ровдо), возбуждено уголовное дело, ведется следствие. В спешном порядке отдел очищает свои "доблестные" ряды от тех, кто прямо или косвенно способствовал банде, увольняет сотрудников из органов милиции, делает зачистку. Не поздно ли, господа офицеры?!

Г.МЕТЕЛИЦА, Д.МОРОЗ.

г.Мядель.

РЭГІЁН

Без малака, без працы

З-за недахопу сыравіны на скарочаны рэжым працы ў чатыры дні на тыдні вымушаны перайсці калектыў ААТ "Пастаўскі малочны завод". Усе працаўнікі па графіку павінны "адгуляць" двухтыднёвыя неаплачваемыя водпускі, а 15 завадчан звольняць з працы па скарачэнні штатаў.

Летам на завод штодзень дастаўлялі да 150 тон малака, але цяпер закуп зменшыўся ў 7 разоў.

Каўбаса не па кішэні

З новымі і непрыемнымі для сябе тэндэнцыямі сутыкнуліся сёлета работнікі каўбаснага цэха Докшыцкага райспажыўсаюза. Асабліва ў першым паўгоддзі паступала схуднелая жывёла, а мяса 2-й катэгорыі не падыходзіла для вырабу якасных і смачных каўбас.

Але, калі нават удавалася ўсё зрабіць як трэба, гэты прадукт харчавання ў гандлёвых кропках раскупляецца дрэнна. За першыя тры кварталы тут рэалізавалі толькі 74 тоны каўбасных вырабаў, што амаль напалову меней за ўзровень мінулага года.

Уладзімір ШЫК.

ПОЗИЦИЯ

«Художественный свист» Таисы Бондарь

"Не надо нам слова гнилого и праздного, погружающего в самодовольную дремоту и наполняющего сердце приятными мечтами, а нужно слово свежее и гордое, заставляющее сердце кипеть отвагою гражданина, увлекающее к деятельности широкой и самобытной". Так видел писательское предназначение Николай Добролюбов — известный русский литературный критик, публицист, революционный демократ. Думаю, именно такой видит миссию художника и гражданина народный поэт Беларуси Нил Сымонович Гилевич. Его всегда свежее, смелое поэтическое слово звучит мощно, гулко, тревожно-призывно, как "колокол на башне вечевой". Такое слово заставляет человека остановиться в суматохе бренных забот, задуматься о высоком и вечном. О времени и о себе. Своей судьбе и будущем Родины...

Но есть люди, которые пуще огня боятся такого слова. Испугало оно, бросило в шок и Таисию Бондарь. Прочитав в "Народной воле" очередную поэтическую подборку Н.Гилевича, она истерично-панически запричитала на страницах оч-ч-чень "памяркоўнай" и "талерантнай" "Звязды", будто во время кораблекрушения: "Полундра! Спасайся, кто как может! Не читайте! Не слушайте "ссівелага гарапашніка", потому как стихи его — **"атрута"**...".

Отдам должное огнедышащему "памфлету": написано хлестко, броско. Даже по-библейски величаво и пафосно. Но... совершенно НЕ ПО СУЩЕСТВУ. Г-жа Бондарь ничтоже сумняшеся в поиске виновного во вселенских бедах и прегрешениях человечества без особых нравственных терзаний нашла... Гилевича.

Но какое отношение имеет ее манерный, клерикально-схоластический пассаж к Нилу Сымоновичу? Да в сущности — НИ-КА-КО-ГО! Чрезмерно возбужденная дама накинулась на Мастера, Поэта и Гражданина, словно он — еретик, богоотступник какой-то. **Лишь за то, что, говоря о глубокой внутренней боли, употребил образное выражение "крыж пакуты".**

То, что это — художественный образ, литературное сравнение, увы, недоступно пониманию писательницы. Только человек безнадежно невежественный или же с нездоровым воображением может заподозрить поэта в том, будто он буквально, фактически претендует на роль и место Иисуса Христа... Какая чушь, прости Господи. Когда современный русский поэт Николай Добронравов написал: "Ты — моя мелодия, я — твой преданный Орфей", то разве это означает, что он присваивает себе лавры и заслуги мифологического Орфея, который чудесным пением очаровывал богов и людей, укрощал дикие силы природы?

Неискушенному слуху и уму может показаться, что стихи уважаемого мэтра нередко **кричат**. Но это не "гвалт", а исповедь настоящего Художника и Гражданина. Ибо **истинный, настоящий Художник всегда, по определению, находится в оппозиции к любой власти**. Особенно — ПОЭТ. Когда-то молодой, еще начинающий поэт Дмитрий Мережковский осмелился показать самому Достоевскому стихи, отобранные для своего первого сборника. Ознакомившись с рукописью, корифей покачал головой: **"Чтобы научиться хорошо писать, надо много страдать..."**.

Когда Александр Герцен услышал о том, что литераторов — вольнодумствующих журналистов и публицистов — называют "лекарями общества", он запротестовал: **"Мы не врачи. Мы — боль"**. Как сильно и образно сказано, не правда ли? Именно эта непреходящая, неизбывная, неизлечимая **боль** за все аномалии, пороки, несправедливости, извращения окружающего мира, из-за чего страдают в первую очередь обездоленные, униженные и оскорбленные, безвременно свела в могилу великих Пушкина, Лермонтова, украинского Кобзаря Тараса Шевченко, написавшего в своем знаменитом "Заповіті":

Як умру, то поховайте
Мене у могилі,
Серед степу широкого —
На Вкраїні милій...
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

Надеюсь, перевод не нужен?

...У нас, в Беларуси, стало дурной традицией: как только власть в очередной раз опростоволосится, тут же самые "без лести преданные" борзописцы, оттирая локтями друг друга, косяками лезут "на подиум" — к микрофонам и телекамерам, на страницы холуйствующих газет. И начинают "разоблачать, изобличать, клеймить, пригвождать к позорному столбу" инакомыслящих, инаковидящих, инакопишущих и инакодышащих. Чтобы там, наверху, непременно заметили, при случае не обошли вельможной благодарностью, должностью, хорошим окладом, званием, квартирой... Злорадно, чуть ли не с пеной у рта набрасываются они на всех, кто думает иначе. Разве тот же Костян не требовал "санкций" ко всевозможным "критиканам" и "возмутителям спокойствия"? Вот и Т.Бондарь — туда же (ее сияющий лик впервые увидел 6 декабря в выпуске "Панарамы", где она что-то банально-бессвязное вещала о своем предназначении на новом поприще во главе известного "холдинга". Но кто же теперь из серьезных, нормальных людей будет читать его тщательно просеянную, ангажированную продукцию?).

Замечательную подборку стихов Нила Гилевича без особых затей и нравственных терзаний великая литначальница обозвала **"атрутай"**. И просто панически причитает: **"не чытайце!", "не слухайце!". А кого же читать и слушать прикажете, милейшая?** Может быть, Вас? Или подобных Вам гениев пера? А ведь настоящих поэтов — Гилевича, Буравкина, Бородулина, Законникова, Панизьника и других Вы не напечатаете.

На БТ, в его сетке вещания в течение уже восьми лет не находится и пяти минут для страстного, вдохновенного слова всенародно любимого писателя и поэта Нила Гилевича. Это же — нонсенс! И белорусы (как и Союз писателей) — ничего: терпят, молчат...

Хоть убейте меня — не пойму: где в стихах Н.Гилевича эта злополучная **"атрута"**? Из-за чего Вы, Т.Бондарь, как говорил один хороший поэт, так напылили вокруг, даже толком дороги не видели? На Голгофу поэт Гилевич восходит не для того, чтобы покрасоваться лишний раз на публике, **а для того только, чтобы, "распяты горам народа і болем", докричаться до этого народа и до тех, кто довел страну до беды.**

...Вся эта история с **"атрутай"**, размноженная "Звяздой", напомнила мне потрясающие строки Александра Блока:

Лишь воссияет лик Свободы, —
Как тут же вспыхнет лик Змеи...

Вот мы и увидели этот лик во всей "красе".

Писательница завершает свое произведение в "Звяздзе", как ей, видимо, кажется, неотразимым пассажем: "Колькі можна на вачах ва ўсяго грамадства разыгрываць адзін і той жа фарс: кідацца грудзьмі на амбразуру, з якой не страляюць?".

Опять же: подводит писательницу отсутствие образного мышления и простой женской наблюдательности. Так уж и **"не страляюць"**? Если по сравнению, например, со Сталинградской битвой, — то да: теперь у нас тишь да гладь да божья благодать. А если глубже вдуматься в порядок вещей и поразмышлять, то **еще как "страляюць"**! Спросите у отцов и матерей, жен и детей, братьев и сестер исчезнувших ЛУЧШИХ СЫНОВ БЕЛАРУСИ — генерала Юрия Захаренко, политика Виктора Гончара, предпринимателя Анатолия Красовского, тележурналиста Дмитрия Завадского. Они исчезли... МОЖЕТ ИСЧЕЗНУТЬ САМА БЕЛАРУСЬ. А Вы призываете спать спокойно.

***

Низкий поклон Вам, уважаемый Нил Сымонович! За Ваше мудрое, бесстрашное, высокое СЛОВО. Многая Вам лета — на радость народу Беларуси, на неиссякаемый прибыток национальной литературе и культуре. Не стоит обращать внимания на разного рода завывания придворных борзописцев. Работа у них такая... И если г-жа Бондарь опять выступит на страницах оч-ч-чень "честной" газеты, то это будет все тот же "художественный свист"...

Александр ОЛЬХОВОЙ,
лауреат премии
имени Анатолия Майсени.

Роландас Паксас — новый президент Литвы

Результаты второго тура выборов президента Литовской Республики принесли сенсацию — депутат парламента Роландас Паксас обошел действующего главу государства Владаса Адамкуса. Таким образом, очевидное преимущество, которое имел г-н Адамкус после первого тура, расстаяло словно его и не было.

Наблюдая за выборами у наших соседей, я сделал несколько, на мой взгляд, важных наблюдений.

Первое — незаменимых людей все же нет. Казалось бы, уж всем хорош был Владас Адамкус. Ан нет, литовцы предпочли ему другого кандидата. И когда у нас политики типа Сергея Костяна твердят, что они не видят альтернативы Александру Лукашенко, то теперь лишний раз задумаешься — насколько же искренен товарищ Костян? Может быть, дело совсем не в том, что в Беларуси невозможно найти другого президента (мне кажется, что подобное заявление вообще унижает граждан нашей страны), а в том, что именно Лукашенко устраивает "закостеневших" (прошу прощения у депутата Палаты представителей за каламбур) жителей Беларуси. Впрочем, судя по последним сообщениям социологов, таких остается все меньше и меньше.

Второе — похоже, не случайно последние выборы главы белорусского государства прошли в один тур. Власти предусмотрели все. В Литве Паксас после первого раунда проигрывал Адамкусу едва ли не вдвое. В Беларуси же, по сообщениям независимых наблюдателей, разрыв между Лукашенко и Гончариком был куда меньше. И теперь нужно признать правоту тех, кто еще в 2001 году предупреждал: власть имущие панически боятся второго тура, а посему они пойдут на любые ухищрения лишь бы закончить все в один день — 9 сентября.

Третье — претендент на пост главы государства должен, как говорят, иметь солидную биографию. Новый президент Литвы дважды избирался мэром Вильнюса (интересно, кстати, кто был бы главой белорусской столицы, если бы этот человек не назначался Александром Лукашенко, а определялся жителями Минска?), дважды занимал пост премьер-министра. Поэтому, думается, претендента на пост президента Беларуси уже сегодня надо присматривать в реальных эшелонах власти.

Четвертое — российские СМИ дружно назвали Роландаса Паксаса "литовским Жириновским". Сравнение, на мой взгляд, весьма и весьма далекое от истины. Наверное, российские коллеги "купились" на название партии, которую создал и сейчас возглавляет новый президент Литвы. Оно действительно абсолютно идентично с именем партии Владимира Вольфовича — либерально-демократическая. Но на этом все сходство и заканчивается. Вся избирательная кампания Паксаса велась совсем под другими лозунгами. А сам претендент хотел, при сравнении с российскими политиками, чтобы его отождествляли не с Жириновским, а с Путиным. Не случайно прагматизм и порядок стали ведущими направлениями, по которым формировался имидж Паксаса.

Пятое — вряд ли отношения Литвы и Беларуси с появлением нового президента изменятся. Об этом, кстати, уже заявил сам Паксас: "Во внешней политике Литвы есть три приоритета — Европейский союз, НАТО и добрососедские отношения. Я думаю, что всех этих целей мы достигнем". Уверен, белорусские власти ожидает то же разочарование, которое они уже испытали после того, как в той же Литве правительство возглавили социал-демократы, а в Польше вся власть оказалась в руках бывших коммунистов. А какие были надежды, сколько было сказано в Минске слов, что и Вильнюс, и Варшава наконец-то признают Беларусь демократическим государством!

Шестое — у Беларуси и у Литвы разные мерки к одинаковым вещам. К примеру, среди главных проблем своей страны Паксас назвал низкие пенсии. Что уж тут говорить о белорусах, размер пенсий которых не идет ни в какое сравнение с соседскими. Так где же реально заботятся о стариках и старухах?

Официальные итоги выборов будут объявлены 10 января. Новый глава государства вступит в должность 26 февраля, после истечения полномочий нынешнего президента.

Справка: *Роландас Паксас родился 10 июня 1956 года в Тяльшяй на северо-западе Литвы. В 1979 году окончил Вильнюсский инженерно-строительный институт по специальности инженер промышленного и гражданского строительства. В 1984 году окончил Ленинградскую академию гражданской авиации и получил диплом инженера-пилота.*

В ходе избирательной компании он активно использовал имидж профессионального летчика. Облетев Литву на арендованном у компании Avia Baltika вертолете, он увенчал свою "авиационную" компанию акробатическим полетом под мостом через реку Нярис под Вильнюсом, который он выполнил совместно с еще двумя летчиками.

Паксас некогда входил в сборную Советского Союза по акробатическому пилотажу, сборную Литвы по высшему пилотажу, он — многократный чемпион Литвы по акробатическим полетам.

Серьезную политическую деятельность Паксас начал в 1997 году, когда по списку партии консерваторов был избран членом Вильнюсского горсовета, а затем стал мэром литовской столицы.

В мае 1999 года Паксас согласился возглавить правительство консерваторов.

27 октября 1999 года в знак протеста против заключения договоров правительства Литвы и американской компании Williams International о приватизации нефтеконцерна Mazekiu Nafta он покинул премьерское кресло. Через несколько дней ушел в отставку с поста председателя правления партии консерваторов, а в ноябре 1999 остановил свое членство в этой партии.

Вскоре с группой единомышленников он вступил в партию Литовский союз либералов (ЛСЛ) и был избран ее председателем. В апреле 2000 года Паксас вновь стал мэром Вильнюса. На парламентских выборах в октябре 2000 года был избран в Сейм, а вскоре парламентарии вновь утвердили его на посту премьера.

Весной 2001 года произошел раскол в правящей коалиции либералов и социал-либералов, и Паксасу вновь пришлось уйти с поста премьера, а позже с поста председателя ЛСЛ.

В декабре 2001 года Паксас заявив, что "устал от внутренних интриг и партийной диктатуры", со своими сторонниками вышел из парламентской фракции либералов. Вскоре он создал фракцию либеральных демократов, а в марте стал председателем Либерально-демократической партии. В качестве хобби Паксас называет акробатический пилотаж, вождение мотоцикла, теннис.

Владимир ГЛОД.
Фото IREX/ProMedia.

Пиво укрепляет кости

Британские ученые нашли очередное подтверждение пользы пива для здоровья. Они установили, что этот напиток является одним из самых значимых источников поступления кремния в организм человека, что способствует укреплению костей. Пиво помогает всем, кроме женщин в период менопаузы, когда резко усиливаются естественные процессы потери минералов из костей.

"Полпинты пива (около стакана) ежедневно обеспечивает поступление шести миллиграммов кремния — это около 20 процентов нашей дневной потребности", — рассказал один из авторов исследования доктор Джонатан Пауэлл. Британские ученые в этой работу опирались на помощь своих американских коллег из Гарвардского университета и Университета Тафтс, Бостон.

Кремний способствует укреплению костей, участвуя в связывании молекул коллагена. Он, конечно, содержится не только в пиве, но и во многих других продуктах, однако его усвояемость в пиве заметно выше, чем в твердой пище, из-за того, что он содержится там в виде ортокремниевой кислоты. В пиве его особенно много, благодаря высокому содержанию в шелухе ячменя. Ученые, однако, предупредили, что пиво полезно для костей только при умеренном потреблении. В больших дозах алкоголь может нарушать функцию особых клеток, участвующих в образовании костной ткани — остеобластов.

При столкновении поездов в ЮАР погибли 10 человек, 49 ранено

В ЮАР на подъезде к Кейптауну пассажирский поезд столкнулся с грузовым. Погибли десять человек, ранены сорок девять. При столкновении с рельсов сошли пять вагонов. Среди раненых четверо находятся в критическом состоянии, пятеро в тяжелом. Как заявили представители властей, это самая крупная железнодорожная катастрофа в районе за последние 20 лет.

Ранее сообщалось, что погибли 11 человек, но эти данные полиция не подтвердила. Спасателям удалось извлечь из-под обломков всех людей, не сумевших высвободиться самостоятельно, в том числе и машиниста.

В Германии арестован человек за письмо в интернет-форум

В Германии арестован человек, который, по словам представителей обвинения, опубликовал в Интернете сообщение с одобрением терактов 11 сентября. Сам арестованный — Хольгер Восс — утверждает, что его неправильно поняли: он лишь иронизировал.

Восс должен предстать перед судом города Мюнстер.

Сообщение, из-за которого Восс может оказаться в тюрьме, было опубликовано в интернет-конференции сайта Telepolis. Задержанный утверждает, что в конце его электронного послания содержалась строка, которая давало ясно понять: весь этот текст — не более чем шутка.

"Иронизировал ли он или писал это всерьез, решать суду. Суд также решит, имеет ли значение в данном случае, что именно пытался сказать Хольгер Восс", — заявил представитель суда города Мюнстер Юрген Вробель.

ДАЙДЖЕСТ

Италия решила выдать Тайванчика США

Апелляционный суд Венеции принял решение об экстрадиции Алимжана Тохтахунова (Тайванчика) в США. Защита, получив решение суда, планирует подать на апелляцию, после чего состоится повторное заседание суда, который и примет окончательное решение. Адвокат Тохтахунова заявил, что он будет стараться всеми способами затянуть процесс принятия решения об экстрадиции своего подзащитного. Уроженец Узбекистана Алимжан Тохтахунов был арестован в июле в Италии по запросу американского ФБР. Окружной суд Манхэттена заочно предъявил Тохтахунову обвинения. Ему, в частности, инкриминируются сговор с целью совершения аферы с использованием банковских переводов и сговор с целью подкупа судьи на Олимпиаде в Солт-Лейк-Сити.

По версии обвинения, Тохтахунов пытался добиться присуждения золотой олимпийской медали французской танцевальной паре Марине Анисиной и Гвендалю Пейзера при помощи голоса российского арбитра, а взамен обеспечить золото россиянам в парном катании. Отметим, что пара Анисина—Пейзера действительно оказались на первом месте, обогнав россиян Ирину Лобачеву и Илью Авербуха.

Житель Хабаровска украл 19 крышек люков канализации

Девятнадцать крышек с канализационных люков похитил житель Хабаровска, задержанный во вторник сотрудниками милиции. Как сообщили в пресс-службе УВД Хабаровского края, сотрудники милиции задержали вора во время сдачи им чугунных крышек в пункт приема металлолома. Возбуждено уголовное дело. За нарушение правил приема металлолома деятельность скупочного пункта приостановлена.

В Лондоне арестовали семерых африканцев с отравляющим веществом рицин

В ходе рейда в Лондоне в одном из домов в северном районе города полиция обнаружила следы рицина — отравляющего вещества, которое может использоваться в качестве биологического оружия для проведения терактов. Этот яд, получаемый из семян растительной клещевины, сравнительно просто вырабатывать в небольших количествах. При вдыхании он так же токсичен, как зарин, а смерть от рицина обычно наступает в течение 6—8 дней. В результате операции, проведенной полицией совместно с британскими спецслужбами, были арестованы семь человек. В их числе одна женщина, которая позднее была освобождена. Допросы шестерых мужчин продолжаются. По данным полиции, все задержанные — выходцы из Северной Африки.

Самый известный случай использования рицина — убийство в Лондоне в 1978 году болгарского диссидента Георгия Маркова. Тогда в толпе на автобусной остановке агент болгарской разведки ввел Маркову яд с помощью вмонтированного в зонтик шприца. Диссидент скончался через четыре дня.

Бразилия решила узнать секрет создания атомной бомбы

Аргентинская пресса называет сенсационным заявление министра науки и технологии Бразилии Роберту Амарала, считающего, что его страна "должна знать технологию атомной бомбы". Впервые высказанное это заявление одного из министров нового кабинета, сформированного президентом Лулой да Силва, взбудоражило СМИ и общественность Аргентины. По словам бразильского министра, ядерные исследования, как и космические проекты, относятся к приоритетам новых властей.

Амарал подчеркнул при этом, что Бразилия "выступает против распространения ядерного оружия, подписала договор о его нераспространении, но не может отказаться от научных знаний и потому не собирается производить атомное оружие, но хочет знать геном человека и ядерный синтез".

Власти Голландии намерены ограничить приток наркотуристов

Министр юстиции Нидерландов Пит-Хейн Доннер намерен ограничить приток туристов-наркоманов из сопредельных с Голландией стран, особенно из Германии. Выступая в восточно-голландском городе Венло на границе с ФРГ, министр заявил о необходимости ужесточить правила продажи марихуаны в так называемых coffee-shop в приграничных районах. Сейчас в таких заведениях любой посетитель, заказав чашку кофе, имеет право легально приобрести и дозу легкого наркотика. В результате приграничные с Германией, Францией и Бельгией города Голландии превратились в места паломничества иностранных наркоманов, привлекаемых возможностью без труда запастись зельем. Знаменитому кварталу "красных фонарей" в Амстердаме в последние годы уже больше доходов приносит не "основное производство", а расположенные на каждом углу coffee-shop, где в витринах можно увидеть надпись: "Продаем кофе и сны". Нередко в них можно купить не только разрешенную марихуану, но и значительно более сильные наркотики, например, таблетки "экстази".

Вдоль улиц "красного квартала" туристы обычно ходят в густых клубах наркотического дыма из "кофеен". Для противодействия потоку туристов-наркоманов из сопредельных стран городские власти приграничных голландских городов уже предлагают максимально выдвинуть coffee-shop к границе, чтобы "чужие" наркоманы, получив дозу, теряли интерес к дальнейшим путешествиям по Нидерландам.

Лидер демократического большинства сената США отказался от участия в выборах

Лидер демократического большинства сената США Том Дэшл (на снимке) заявил, что не планирует баллотироваться на пост президента США на выборах в 2004 году. "После долгих размышлений я пришел к такому выводу, сейчас необходимо принять так много важных решений относительно будущего нашей нации," — говорится в заявлении Дэшла, распространенном его помощниками. "Сенат — моя страсть," — утверждает в заявлении сенатор.

Решение Дэшла наблюдатели расценивают как неожиданное. До настоящего момента о своем намерении участвовать в президентских выборах объявили бывший лидер демократов в палате представителей Дик Гепхард, сенаторы Джон Керри и Джон Эдвардс, а также губернатор Вермонта Говард Дин. Сенатор от Флориды Боб Грэм выразил заинтересованность в том, чтобы стать кандидатом в президенты. Сенатор Джозеф Либерман сообщит о своем решении до конца месяца. Ожидается, что кандидатом от республиканцев станет нынешний президент США Джордж Буш.

По сообщениям "Рейтер", "Ассошиэйтед Пресс", РИА "Новости", "Би-Би-Си", "Washington Post".

100 ГАДОЎ ТАМУ

100 гадоў таму пачаўся беларускі рух. Рух за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне беларускага народа. Рух, які прывёў да ўтварэння Беларускай Народнай Рэспублікі, БССР і — нарэшце — да абвяшчэння Рэспублікі Беларусь.

Хто быў папярэднікамі гэтага руху, хто стаяў ля яго вытокаў, якія арганізацыйныя формы гэты рух набываў і як ён развіваўся, пра гэта матэрыялы гісторыка Анатоля Сідарэвіча ў рубрыцы "100 гадоў таму".

Паколькі газетная плошча абмежаваная, таму пэўныя моманты аўтар не дэталізуе.

Народзіны Беларусі

Анатоль СІДАРЭВІЧ

Складванне беларускай нацыі

Перш за ўсё трэба адзначыць, што станаўленню нашай нацыі перашкаджала нацыянальна-рэлігійная, адміністрацыйная і культурная палітыка царызму, які кіраваўся старым правілам: "Падзяляй і ўладар".

Урад улічваў шматэтнічнасць і шматканфесійнасць Паўночна-Заходняга краю. Асноўнымі этнічнымі групамі тут былі беларусы, палякі і яўрэі (заходнія губерні ўваходзілі ў так званую рысу аселасці яўрэйскага насельніцтва імперыі). Хрысціянскае насельніцтва ўрад падзяліў на "рускіх" (праваслаўных) і "палякаў" (католікаў). У сувязі з тым, што працэнт католікаў у Беларусі быў немалы і яшчэ свежыя былі ўспаміны пра паўстанне 1863—1864 гг., тут доўга не ўводзілася земскае самакіраванне. Земствы былі ўтвораны толькі ў 1911 г. у Віцебскай, Магілёўскай і Менскай губернях, а Віленская, Гарадзенская і Ковенская губерні іх так і не дачакаліся.

Паўночна-Заходні край быў таксама падзелены на дзве часткі адміністрацыйна і культурна. Усходнія і цэнтральныя землі ўваходзілі ў не з'яднаныя агульным мясцовым кіраваннем Менскую, Віцебскую, Магілёўскую і Смаленскую губерні. Заходнія ж землі (Віленская, Гарадзенская і Ковенская губерні) да 1912 г. былі аб'яднаныя ў Віленскім генерал-губернатарстве. Калі Віленская, Гарадзенская, Ковенская і Менская губерні ўваходзілі ў склад Віленскай навучальнай акругі, дык Віцебская і Магілёўская губерні — у склад Пецярбургскай.

Падзяліўшы хрысціянскае насельніцтва на "рускіх" і "палякаў", супрацьпастаўляючы беларусаў беларусам, царскі ўрад адпаведна размеркаваў палітычныя і эканамічныя правы гэтых груп. Былі створаны асобныя курыі па выбарах у Думу, і праваслаўныя мелі большую норму прадстаўніцтва, чым католікі. Каталіцкая шляхта не магла атрымліваць крэдыты ў Дваранскім банку, а сяляне-католікі — купіць больш як 60 дзесяцін зямлі на двор.

Прыгнятаючы яўрэяў і католікаў, урад увёў у Беларусі вышэйшыя ў параўнанні з унутранымі губернямі імперыі падаткі і тарыфы на перавозкі тавараў чыгуначным транспартам. Ад гэтага цярпелі і праваслаўныя прадпрымальнікі.

Ды ўсё ж капіталізм у Беларусі развіваўся шпарчэй, чым у шмат якіх рэгіёнах імперыі. Гэтаму спрыяла, у прыватнасці, і наяўнасць яўрэйскага капіталу. Вядома (пра гэта і А. Салжаніцын піша), што рубель, укладзены ў справу яўрэйскім прадпрымальнікам, рабіў за год больш абаротаў, чым рубель, укладзены рускім капіталістам. А скучанасць гандлёва-рамеснага яўрэйскага насельніцтва ў краі вяла да таго, што тут былі параўнальна танныя тавары і паслугі.

Паскарала развіццё капіталізму і больш прадыктаванае ваенна-палітычнымі, чым эканамічнымі, меркаваннямі інтэнсіўнае будаўніцтва чыгунак і шасэйных дарог на нашых землях. (Каб цягнікі патэнцыяльнага заходняга ворага не маглі ўехаць на тэрыторыю імперыі, было вырашана зрабіць шырэйшую, чым на Захадзе, чыгуначную каляю. У нашы дні гэта выглядае як анахранізм, але ж ніхто і не думае што-небудзь мяняць.)

Мясцовыя цэнтры — Бабруйск, Берасце, Віцебск, Гомель, Горадзен, Магілёў і Пінск — усё больш прывязваліся да Мінска, які ператвараўся ў эканамічны цэнтр беларускай часткі Паўночна-Заходняга краю. З пачатку другога дзесяцігоддзя Менск ператвараўся таксама ў другі — пасля Вільні — цэнтр беларускага культурнага жыцця. Менавіта тут размяшчаюцца рэдакцыі часопісаў "Саха" і "Лучынка", тут планавалася наладзіць выпуск часопісаў для дзяцей і жанчын, а таксама яшчэ адной газеты (у Вільні выходзілі "Наша Ніва" і "Bielarus").

Агульнавядома, што народы, падзеленыя дзяржаўнымі межамі, за расійскім кардонам жылі лепш і мелі лепшыя ўмовы для развіцця сваёй культуры. Гэта прымушала царскі ўрад быць трохі мякчэйшым, напрыклад, у дачыненні да ўкраінцаў і літоўцаў, бо нашы суседзі мелі моцныя культурныя цэнтры ў аўстрыйскім Прыкарпацці і ў прускай Занёманскай Літве. Беларусы свайго замежнага цэнтра не мелі: Беласточчыну, якая 12 гадоў пабыла ў складзе Прусіі і за гэты кароткі тэрмін зрабіла істотны крок наперад, Напалеон яшчэ ў 1807 г. перадаў Расіі.

Што б там ні казалі, станаўленне ніводнай нацыі як суб'екта немагчыма без інтэлектуальнай эліты. Можна смела сцвярджаць: няма інтэлігенцыі — няма нацыі; якая інтэлігенцыя, такая і нацыя.

Развіццё беларускай нацыянальнай культуры і складванне інтэлігенцыі стрымлівала адсутнасць тут — у адрозненне ад Латвіі, Эстоніі і расійскай часткі Украіны — вышэйшых навучальных устаноў. Аднак ужо з пачатку XX ст. пачаў фарміравацца даволі моцны асяродак беларускай студэнцкай моладзі ў Санкт-Пецярбургу (Імператарскі універсітэт, Тэхналагічны інстытут, Каталіцкая духоўная акадэмія, іншыя ўстановы).

З другога боку, першая мужчынская настаўніцкая семінарыя ў Расійскай імперыі была адкрыта менавіта ў Беларусі (Маладзечанская, 1864 г.). Гэта тлумачыцца, канешне, не асаблівым клопатам царызму пра Беларусь, а патрэбаю змагацца з польскімі ўплывамі на нашай зямлі і праводзіць палітыку русіфікацыі.

На пачатку XX ст. у Паўночна-Заходнім краі склалася даволі шырокая сетка мужчынскіх семінарый (акрамя Маладзечанскай, яшчэ сем: Бельская, Нова-Вялейская, Нясвіжская, Панявежская, Полацкая, Рагачоўская, Свіслацкая). Былі адчынены і чатыры настаўніцкія інстытуты (Віленскі, Віцебскі, Магілёўскі і Менскі).

Легенда пра Беларусь як край суцэльнай непісьменнасці не вытрымлівае крытыкі, калі згадаем, што ў 1911—1916 гг. былі адкрыты 4 жаночыя настаўніцкія семінарыі (у Оршы, Барысаве, Гомелі і Бабруйску). Дзеці і ўнукі прыгонных сялян вучыліся таксама ў сельскагаспадарчых і лясных школах, рамесных і рэальных вучылішчах, гімназіях. Нягледзячы на русіфікатарскі змест навучальных праграм і істотную перавагу вялікарусаў у выкладчыцкім складзе гэтых устаноў (беларусаў, якія скончылі ВНУ, царскі ўрад накіроўваў ў гімназіі ды іншыя навучальныя ўстановы ўнутраных губерняў), яны ў немалой ступені паслужылі складванню беларускай нацыянальнай інтэлігенцыі.

Творцы беларускай нацыянальнай ідэі

Калі складванне нацыі — аб'ектыўны працэс, дык усведамленне яе інтарэсаў, асэнсаванне метадаў барацьбы за гэтыя інтарэсы, фармуляванне мэтаў і задач нацыянальнага руху, стварэнне яго арганізацыйных формаў — справа канкрэтных людзей. Павінен быў з'явіцца хтосьці, і не адзін, хто мог бы сказаць: мы, беларусы, асобны народ са сваёю гісторыяй, мовай, культурай, са сваімі інтарэсамі.

Такія людзі з'явіліся і прамовілі ўжо праз дваццаць гадоў пасля скасавання прыгону. Гэта былі беларускія рэвалюцыянеры-нарадавольцы, якія называлі сябе — падаю ў паслядоўнасці — Беларускай грамадой, Сацыяльна-рэвалюцыйнай беларускай народнай партыяй, Беларускай арганізацыяй і проста "Гоманам". Яны лічылі сваім папярэднікам славутага Ігната Грынявіцкага — таго самага, які 1 сакавіка 1881 г. забіў цара Аляксандра II і якога расійскія гісторыкі і тэлевізійшыкі і сёння яшчэ называюць палякам.

Мы не разглядаем тут, як гэта цяпер модна, добра зрабіў І.Грынявіцкі, шпурнуўшы бомбу ў царскую карэту, ці не. Мусіць, палітычныя, грамадзянскія ды іншыя супярэчнасці ў Расіі зайшлі так далёка, што Расійская імперыя з пэўнага моманту пачала няўхільна каціцца ў прорву бесперапыннай грамадзянскай вайны. І нашы землякі не раз праславіліся на ніве рэвалюцыйнага тэрору.

За год да Грынявіцкага былы слуцкі гімназіст Іпаліт Младзецкі ўчыніў замах на царскага памочніка Лорыс-Мелікава. У першасакавіцкім замаху 1881 г., акрамя Грынявіцкага, удзельнічалі магілёўскі гімназіст Рыгор Ісаеў (разам з Мікалаем Кібальчычам рабіў бомбу), мазыранка Геся Гельфанд і беларуска па маці Соф'я Пяроўская. Гамяльчук, былы вучань Гомельскай ды Слуцкай гімназій Пётр Карповіч у 1901 г. смяротна параніў міністра асветы Багалепава за рэпрэсіі супраць студэнтаў, а ў 1908 г. рыхтаваў замах на Мікалая II. Былі і іншыя, менш вядомыя тэрарысты.

Дык вось, славутага рэвалюцыянера-народніка І.Грынявіцкага (мянушка Коцік) можна лічыць пачынальнікам беларускай плыні ў агульнарасійскім вызваленчым руху. Ва ўсякім разе ягоныя наступнікі, беларускія народнікі-гоманаўцы пісалі, што менавіта Ігнат Грынявіцкі быў "адным з заўзятых заснавальнікаў беларускай мясцовай фракцыі" партыі "Народная Воля". Пасля яго геройскае смерці гоманаўцы — студэнты і слухачы пецярбургскіх Імператарскага універсітэта і Тэхналагічнага інстытута Аляксандр Марчанка, Хаім-Ізраэль Ратнер, Урбан Крупскі, Марцін Стацкевіч, Станіслаў Касцюшка-Буйніцкі ды іхнія аднадумцы, а таксама вядомыя нам па псеўданімах Даніла Баравік і Шчыры Беларус — пісьмова абгрунтоўвалі ідэю аб існаванні этнічна самастойнай беларускай нацыі, яе права на самавызначэнне. Дзеля гэтага яны выпусцілі першыя брашуры аб беларускай праблематыцы, а ў 1884 г. — два нумары часопіса "Гоман".

У лістападзе 1884 г. беларускія сацыялісты-рэвалюцыянеры сфармулявалі сваё крэда: "Мы — беларусы, таму павінны змагацца ў імя мясцовых інтарэсаў беларускага народа і федэрацыйнай аўтаноміі краіны; мы — рэвалюцыянеры, таму што, падзяляючы праграму барацьбы "Народнай Волі", лічым неабходным прыняць удзел у гэтай барацьбе; мы — сацыялісты, таму што нашай галоўнай мэтай з'яўляецца эканамічнае паляпшэнне жыцця краіны на аснове навуковага сацыялізму".

Такі быў сімвал веры беларускіх сацыялістаў-рэвалюцыянераў. Чытачы, напэўна, звярнулі ўвагу на словы "навуковага сацыялізму". Так, першыя ідэолагі беларускага нацыянальнага руху стаялі на пазіцыях, блізкіх да марксізму. Ва ўсякім разе яны з сімпатыяй ставіліся да вучэння Маркса. Гэта я пішу дзеля таго, каб чытачу было зразумела, чаму менавіта марксісты — беларускія сацыял-дэмакраты і камуністы — выступілі ў 1918 г. ініцыятарамі абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі (першыя) і стварэння БССР (другія). І дзеля таго пішу, каб паказаць, што правая, буржуазная, плынь аформілася значна пазней за сацыялістычную і не мела ніякага дачынення да афармлення беларускай дзяржаўнасці. Але напачатку і сацыялісты бачылі будучыню Беларусі ў якасці аўтаномнай часткі будучай расійскай дэмакратычнай федэратыўнай рэспублікі. Дзеля гэтага яны змагаліся за звяржэнне царызму.

У распрацоўку беларускай нацыянальнай ідэі істотны ўклад унёс таксама Францішак Багушэвіч. Вядома, што да 60-х гг. XIX ст. заходняя частка нашай краіны называлася Літвою, усходняя — Беларуссю. Паступова назва "Беларусь" распаўсюджвалася на захад, а назва "Літва" — на Аўкштоту і Жмудзь. Да 1890-х гг. гэты працэс завяршыўся.

І Багушэвіч у прадмове да свайго зборніка "Дудка беларуская" (1891) задаў пытанне: "гдзе ж цяпер Беларусь?" І адказаў: "Там, братцы, яна, гдзе наша мова жывець: яна ад Вільна да Мазыра, ад Вітэбска за малым не да Чарнігава, гдзе Гродна, Мінск, Магілёў, Вільня і шмат мястэчак і вёсак". Ён жа даў сваім наступнікам запавет: "Шмат было такіх народаў, што страцілі наперш мову сваю, так як той чалавек прад скананнем, катораму мову займе, а потым і зусім замёрлі. Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!"

Багушэвіч бачыў, што ў працэсе індустрыялізацыі і росту гарадоў, усё большага ўцягвання краю ў агульнаімперскае гаспадарчае жыццё ўсё больш беларусаў адрываецца ад роднае глебы — мовы, культуры. Ён не ставіў пытання: як спалучыць сацыяльна-эканамічны прагрэс з інтарэсамі народу? Ён, апелюючы да гісторыі Вялікага княства Літоўскага, хацеў, каб быў адроджаны дзяржаўны статус беларускай мовы як гарантыя неўміручасці беларускага этнасу.

Ф. Багушэвіча лічаць айцом беларускага адраджэнства (адраджанізму).

Гэты тэрмін — "адраджэнне" — у нашай літаратуры настолькі зацяганы, што ўжо цяжка вызначыць яго канкрэтны змест. Некаторыя аўтары даходзяць да таго, што цягам XX ст. налічваюць некалькі адраджэнняў. Іншыя нашы сучаснікі "адраджаюць" мову, хоць яна ніколі не памірала. Кажуць пра адраджэнне культуры, нібыта яна знікла. Яшчэ іншыя кажуць пра адраджэнне дзяржаўнасці, хоць яна ў той ці іншай форме не спыняла свайго існавання з 1918 г. (гаворка магла ісці пра аднаўленне незалежнасці).

Тэрмін "адраджэнне" нічога іншага не азначае і на пачатку XX ст. не азначаў, як вяртанне дзяржаўнага статусу беларускай мовы і ўсяго, што з ім звязана: беларусізацыі школы, царквы (касцёла), дзяржаўнага апарату. Адраджаць дзяржаву не выпадала: на момант расійскага заваявання Вялікага княства Літоўскага ўся Рэч Паспалітая была феадальнай і да таго ж наскрозь спольшчанай. Нашчадкі славутых дзяржаўных дзеячаў — усе гэтыя Сапегі, Чартарыйскія, Тышкевічы, Любамірскія, Радзівілы — настолькі адарваліся ад сваіх каранёў, дэгенеравалі, што сталі ворагамі свайго ж народа і ў сацыяльным, і ў палітычным, і ў культурным сэнсе. Калі сярод іх і знаходзіліся людзі кшталту Марыі Магдалены Радзівіл, дык гэтыя выключэнні толькі пацвярджалі правіла.

Такім чынам, дзяржаву неабходна было ствараць, і ствараць на новых асновах — асновах свабоды, роўнасці і справядлівасці. Дзеля гэтага належала звергнуць царызм і дабіцца хоць бы аўтаноміі для Беларусі. Але найперш трэба было абгрунтаваць ідэю беларускай дзяржаўнасці. Найперш неабходна было давесці беларусам, што яны — беларусы, а не тутэйшыя "рускія" і "палякі".

Жарты гісторыі

Сацыялісты-народнікі і Багушэвіч у асноўным выпрацавалі беларускую ідэю. Але калі Багушэвічавы кніжкі былі больш-менш даступныя тым, хто прыходзіў у самастойнае жыццё на пачатку XX ст., дык аб творах гоманаўцаў не было нічога чуваць. Іх арганізацыя існавала непрацяглы час, іх брашуры і часопісы знішчаліся паліцыяй, а некалькі цудам захаваных экзэмпляраў сталі вядомыя толькі ў 1920-х гг.

Мы нават не ведаем, калі і ў якіх абставінах скончылася жыццё схопленых "аханкаю" А. Марчанкі, Х.-І.Ратнера ды іншых народнікаў — творцаў беларускай ідэі. Такім чынам, тым, хто ўзяўся за беларускую справу на пачатку XX ст., даводзілася нанова распрацоўваць і абгрунтоўваць беларускую ідэю і распрацоўваць палітычную праграму. Такія вось жарты гісторыі.

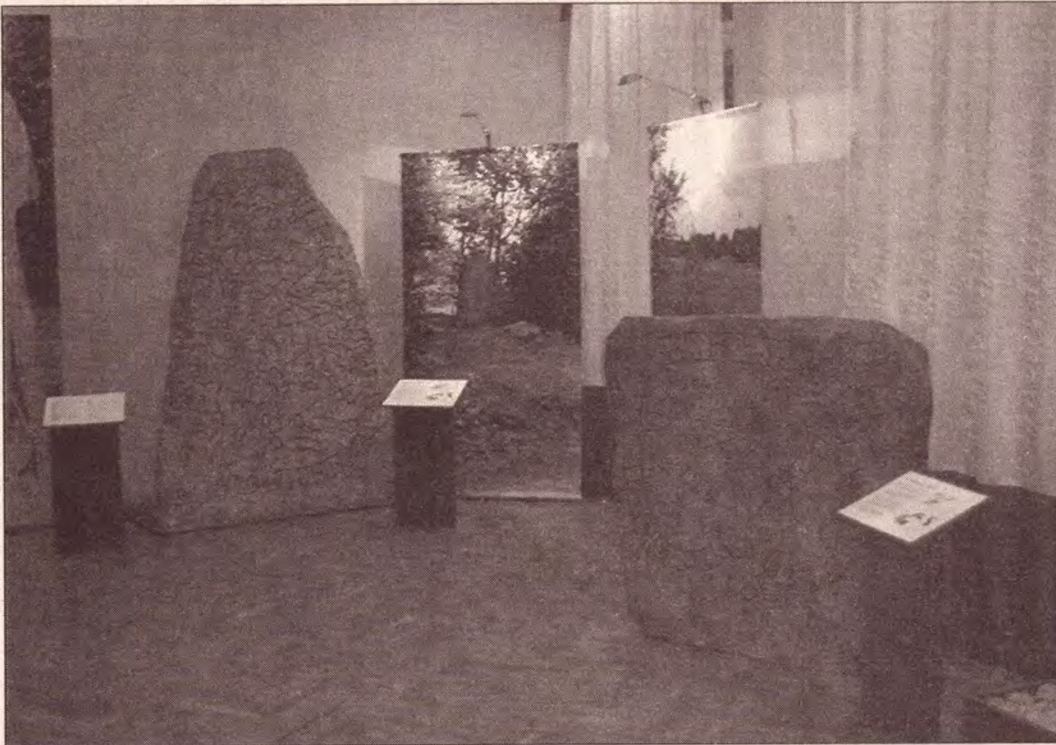
(Працяг будзе.)

Народная Воля
9 СТУДЗЕНЯ 2003 г.

Викинги вновь в Беларуси

До 15 января в Национальном музее истории и культуры Беларуси будет проходить выставка, являющаяся итогом плодотворного сотрудничества Беларуси и Швеции. А называется она "Викинги на Востоке".

Побывав на выставке, я настолько заинтересовался экспозицией, что обратился к научному сотруднику, историку и экскурсоводу Аркадию Анатольевичу Балабаеву с просьбой рассказать мне о викингах подробнее.

— А почему возникла идея показать выставку о викингах именно в Беларуси?

— Дело в том, что в IX-XI веках по территории Беларуси проходил путь викингов, который называется "Из варяг в греки". Есть несколько вариантов этого пути. по одному из них отправной точкой была Швеция, затем — по Балтийскому морю, через Рижский залив, потом — по Западной Двине, мимо Полоцка, Витебска, Лукомля, далее по Днепру до Киева и по Черному морю до Константинополя. Кстати, на Черном море у викингов была своя "перевалочная" база — остров Березань, на котором они останавливались перед долгим переходом в Константинополь.

— А как обнаружили, что викинги проходили именно через Беларусь?

— В Беларуси находят предметы, которые явно могли принадлежать викингам. К примеру, этот меч, найденный в Полоцке и датируемый X—XI веками. При помощи специальных реактивов проявили надпись на нем: "Ульфбрехт", возможно, этот меч был изготовлен в Западной Европе в Рейнской мастерской, которая славилась своими изделиями. Кстати, изображение этого меча помещено даже в школьных учебниках по истории. Или те же самые фибулы, хоть они и были распространены в то время, но у викингов была своя традиция их изготовления — фибула подковообразная с гранеными головками. Подвески в зверином стиле боре — типично скандинавские. Но есть находки, свидетельствующие о смешении традиций — местных и викинговских. Например, топорик, также представленный на выставке: если рассмотреть форму лезвия, то оно симметрично расходящееся — викинговская традиция, но крепится оно на топорище уже по местным традициям. Само собой, топорик — это не единственное подтверждение синтеза традиций.

— Пребывание викингов на Беларуси ограничивалось только IX—XI веками?

— Конечно, нет. Просто путь "Из варяг в греки" был наиболее оживленным в это время. Есть находки, датируемые и XIII веком. Например, золотой браслет. Почему он оказался на Беларуси? Возможно, многие из викингов просто оставались здесь и ассимилировались с местным населением.

— Выставка белорусско-шведская. Что же здесь представлено со шведской стороны?

— Муляжи рунических камней. На этих камнях делались памятные надписи и рисунки. У викингов была своя письменность — руны. Первоначально алфавит достигал двадцати четырех знаков, но с течением времени произошла деградация рунического письма, и количество знаков уменьшилось до шестнадцати.

Раньше руны использовались как магические знаки. По различным версиям они появились в первом тысячелетии нашей эры, а, продержавшись до средневековья, были заменены на латинский алфавит.

На территории современной Швеции найдено более 3000 камней. Кстати, рунические знаки находят даже на Востоке, и есть предположение, что они оставлены викингами, ведь маршруты викинговских путешествий были крайне велики, их следы находят даже в Северной Америке. Правда, там они долго не задержались, поскольку местное население приняло их очень враждебно, но факт остается фактом: викинги открыли Америку намного раньше Колумба.

После разговора с Аркадием я подумал, а ведь не мог Колумб плыть "в белый свет, как в копеечку", — слишком опасно это было и дороговато, а испанскому королю нужно было золото. После же походов викингов осталось много эдд и саг с описанием их подвигов. Вот вам и готовая карта для первооткрывателей.

Беседовал
Павел АРТЮШКЕВИЧ.

Бывай, руплівіца беларушчыны!

Мінулы калядны дзень быў азмрочаны нечаканай весткай, якая прыйшла з Салігорска: не стала Марыі Мацюкевіч. Яна болем адгукнулася ў сэрцы тых, хто ведаў гэтую чулую жанчыну.

Усё жыццё Марыі Мацюкевіч было аддадзена служэнню Беларусі. Настаўніца роднай мовы і літаратуры, яна выхоўвала ў сваіх вучнях любоў да Радзімы, гонар за яе. У асяродку дэмакратычнай інтэлігенцыі краіны яе ведалі як актыўную грамадскую дзеячку, якой баліць за лёс Беларусі. Набыццё нашай дзяржавай незалежнасці напачатку 90-х акрыліла яе. Марыя Мацюкевіч стаяла ля вытокаў адраджэння Сацыял-дэмакратычнай партыі, якую ачольваў знаны навуковец Міхась Ткачоў. Марыя Сціпанаўна выдавала ў Салігорску сваім коштам і невычэрпным інтузіязмам газету "Рагнеда", дзе ўзнімаліся пытанні нашай гісторыі, культуры, сучаснага жыцця. Яна актыўна выступала ў друку з публіцыстычнымі артыкуламі і вершамі, ладзіла шматлікія імпрэзы, далучаючы землякоў да духоўнай культуры беларускага народа, знаёмячы іх з выдатнымі дзеячамі нацыянальнай літаратуры і мастацтва, якія ахвотна па яе запрашэнні наведваліся ў Салігорск. Вакол яе — заўсёды абаяльнай, шчырай, паэтычна-ўзнёслай — гуртавалася свядомая моладзь, віравала жыццё.

Марыя Сціпанаўна Мацюкевіч, якая заўчасна пайшла ад нас 7 студзеня на 54-м годзе жыцця, была ўвасабленнем беларускасці, глыбокай адданасці Бацькаўшчыне. Яна была найактыўнейшым сябрам Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны, шмат гадоў узначальвала Салігорскую гарадскую арганізацыю ТБМ. Яе смерць — вялікая страта для ўсіх, каму дарагія нацыянальная ідэя, будучыня Беларусі, роднае слова. Мы будзем помніць яе, верную дачку нашага народа, і доўжыць беларускую справу, якой прысвяціла сябе Марыя Сціпанаўна.

Ірына МАРАЧКІНА,
адказны сакратар ГА "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны".

Хакеісты-юніёры пакінулі эліту

У Канадзе завяршыўся чэмпіянат свету па хакеі з шайбай сярод маладзёжных каманд. Яго пераможцамі сталі расіяне, якія з лікам 3:2 перамаглі ў фінале зборную гаспадароў турніру. Расійскія хакеісты другі год запар сталі мацнейшай камандай у свеце.

У беларускіх жа прыхільнікаў хакея падстаў для радасці не было. Зборная Беларусі прайграла ўсе свае матчы на прайшоўшым першынстве планеты.

Пасля таго як беларусы прайгралі ва ўсіх гульнях папярэдняга этапу, яны аспрэчвалі права застацца ў эліце сусветнага хакея ў кампаніі зборных Германіі, Швецыі і Швейцарыі.

Для таго каб застацца сярод мацнейшых, нашым хакеістам трэба было перамагаць шведаў і немцаў. Гульня са скандынавамі атрымалася вельмі ўпартай, але беларусы ўступілі з мінімальным лікам 4:5. У апошняй сустрэчы, якая з пункту гледжання турнірнага становішча нічога не вырашала, беларусы ўступілі немцам — 0:4.

Такім чынам, зборная Беларусі заняла на чэмпіянаце апошняе месца і ў наступным годзе згуляе ў першым дывізіёне.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

На здымку: *момант гульні беларускай зборнай.*

Суперпоезд в Китае

В Шанхае прошла торжественная церемония представления первой в мире коммерческой линии скоростного поезда на магнитной подвеске "Трансрапид", разработанного в Германии.

В этой церемонии приняли участие премьер государственного совета Китая Чжу Жунцзи и канцлер ФРГ Герхард Шрёдер, который находился в КНР с трехдневным визитом.

Скоростная трасса связывает шанхайский аэропорт с деловым центром города.

Расстояние в 30 километров "Трансрапид", который способен развивать скорость 430 километров в час, преодолевает всего за восемь минут. Для пассажиров линия откроется в первой половине этого года.

Шрёдер очень надеется на успех проекта и на то, что для строительства планируемого скоростного железнодорожного сообщения между Шанхаем и Пекином китайцы вновь обратятся к немцам. Если это произойдет, то немецкая экономика получит мощный импульс и многие миллиарды долларов.

Однако на это же надеются конкуренты немцев из Франции и Японии.

Для Чжу успех станет реализацией его видения современного Китая; он войдет в историю как двигатель технологий будущего, который пока не может позволить себе ни одна другая страна — даже развитые, включая и саму Германию.

Ожидается, что в полную силу новая дорога заработает лишь через год, и лишь тогда можно будет делать окончательный вывод о том, стала ли левитация успехом или дорогостоящей аферой.

Иван МАКАЛОВИЧ.

Путь в молодость и здоровье, к совершенству тела и духа, успеху в жизни открывает учение Норбекова,

или От детей до пенсионеров, каждый может быть здоров и счастлив

Мирзакарим Норбеков — человек, ставший легендой. И к этому есть все предпосылки. В его институте излечивается до 95% больных от 80 наиболее распространенных болезней. Результаты сказочные. Но отчасти это объясняется тем, что те, кто решил учиться методике Норбекова, — люди с высокими требованиями, и в первую очередь, к самим себе. Они понимают, что только труд и знание подарят им то, к чему они стремятся. А это физическое и душевное здоровье. Ибо одно неотделимо от другого. Учение Норбекова — это особый, уникальный по эффективности и доступности каждому сплав лечебных методик Древнего Востока и новейших открытий современной медицинской науки.

Что главное в учении Норбекова? В чем суть его целительного воздействия? Давайте исходить из очевидных фактов. Ученые знают, что организм человека — сложнейшая, но целостная живая структура, способная саморегулироваться и самовосстанавливаться. Ведь никого не удивляет, когда заживает ссадина, срастаются сломанные кости и т.д. Учение Норбекова позволяет сделать "механизм" саморегуляции и самовосстановления управляемым, подчинить его сознанию и воле человека, и тем самым многократно усилить его эффект. Результаты поражают воображение и в корне меняют представление о возможностях иммунной системы человека, о регенеративном потенциале его тканей и органов. Сейчас, используя знания, полученные на лекциях Норбекова, работает множество врачей в России, Германии, Израиле, Америке, Англии, Франции. Результаты, которых они добиваются, даже в медицинских журналах называют феноменальными.

Но одно из величайших достоинств и особенностей учения Норбекова заключается в том, что каждый, серьезно настроенный человек, прослушав курс лекций Норбекова или его учеников, может исцелить себя сам. Для этого не нужно обладать особыми способностями. Врач, овладевший методикой Норбекова, может лечить и других, и себя. Обычный человек, овладевший этой методикой в объеме, необходимом ему лично, может исцелить себя сам. Причем достигается не только физическое, но и духовное здоровье, поскольку одно неотделимо от другого. А физический и духовно сильный человек всегда преуспевает в жизни. В этой короткой статье изложены лишь возможности (да и то лишь малая их часть), которые открывает учение Норбекова. И если Вы решили стать моложе, здоровее, крепче духом и телом, радоваться жизни и преуспевать в ней, то дорогу к этой цели Вам откроет цикл лекций, которые с 20 января будут читать ученики Норбекова в г. Минске. Тысячи людей, прослушавшие эти лекции и применившие их на практике, словно обрели вторую жизнь, более счастливую. Жизнь, которую они создали для себя сами по своему желанию и своей воле.

За более подробной информацией обращайтесь по телефонам: **268-15-43, 288-45-12.**

ИП. 190 299 821 от 15.11.2001 г. выд. Партизанским РИК.

Геннадий ГРАДСКИЙ.

ШАШКІ

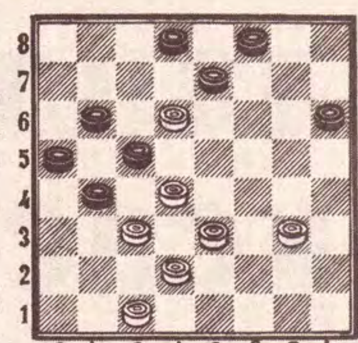
Класіфікацыйны конкурс-8

Працягваем яго **заданнем №11** — камбінацыйнай праблемай кандыдата ў майстры спорту Дзмітрыя Камчыцкага (Магілёў):

Белыя: c1, c3, d2, d4, d6, e3, g3 (7).

Чорныя: a5, b4, b6, c5, d8, e7, f8, h6 (8).

Белыя пачынаюць і выйграюць: 1.dc7 ba3 2.gh4 ed6 3.c:e5 dc7 4.ef6 hg5 5.fe7 6.h:f6 de5. Далей падумайце самі (чатыры ачкі).

Тэрмін для адказаў — традыцыйныя два тыдні. Чакаем іх па адрасе: **220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная воля", "Шашкі".**

Супаставім рашэнні

Праверце, калі ласка, рашэнні змешчаных раней пазіцый.

"Фестываль "Хоцімск-2002": (Камчыцкі-Салаўёў) — b4 (a1) d6, b2 (d4) c5, c7x; Д.Камчыцкі — (g7, d2) g5, e3x.

"З нізкі кампазіцый": №1 (І.Багданаў) — bc3 (b6 A) a5, b6, c1, a5, b4, fb2#. A (d6) e7, g7, d4, h4, g3, g1# (фрагмент задачы В.Іванова, часопіс "Нива" за 1913 год №7 — паведаміў гросмайстар з Гомеля Леанід Вітошкін); **№2** (А.Перавознікаў) — f2, f4, f2, f6, b4 (h6) b8, c3 (b6) d4 (a5) c3 (g5) d2 (h4) e1x. Можна і 1.gf6x — указалі кандыдаты ў майстры спорту Павел Каролік (Гомель), Міхаіл Блізнец (Наваполацк), Уладзімір Сапяжынскі (Рагачоў) і другаразраднік Уладзімір Мазанік (Мінск).

"Запрашаем усіх жадаючых" (Д.Камчыцкі): ed8 (g5 A) h4 (e3) e1 (f4) c3 (g3) d8 (ef2) e3 (g1) d4 (g3-f2) h4 (e1) a7, f2x. A (e3) b8 (f4, f4) g5x. У X чэмпіянаце Беларусі па шашачнай кампазіцыі-64 (1999 г.) эцюд атрымаў 3,5 ачка па змесце.

"Эцюд у партыі" (аналіз экс-чэмпіёна Беларусі Вільяма Астрынскага, Мінск): 5.da5! fe5 6.ed8!x.

"Але гэта ўжо вядома 50 гадоў таму, — пішуць майстар Мікалай Андрушчанкаў (Пінск) і Л.Вітошкін. — У часопісе "Шахматы в СССР" (1952 г.) быў апублікаваны такі эцюд масквіча І.С.Сяргеева: б.д. b6, пр. c5, d6 (3); ч.д. e1 пр. a7 (2). e7 (g3) a5 (e5) ed8x".

Рашылі: А.Кагоцька, Я.Кандрачэнка, М.Андрушчанкаў, В.Грабенка, М.Падбярэзскі, А.Янчук, В.Краўчук, Л.Жыхар, У.Захарчук, М.Пякарскі, М.Гардзіеўскі, У.Сапяжынскі, В.Астрынскі, У.Мазанік, П.Чэрнак, М.Блізнец, Ф.Хадачынскі, А.Ліцьвінаў, С.Сіманоўскі, Р.Сідарчук, А.Якубель, П.Каролік, А.Сапегін, Аляксандра Камінская, Г.Казлоўскі, В.Бялоў, І.Аліхвер, М.Буканаў, А.Перавознікаў, А.Чумакоў, Л.Пасвісцелік, Л.Вітошкін, М.Загуста, В.Мітліцкі, М.Гельман, С.Краіла, В.Дзялендзік, А.Іванькоў і іншыя. Усім ім залічаны аўтарскія рашэнні першых чатырох заданняў класіфікацыйнага конкурсу-8.

Рашэнні дзевятага-дванаццатага заданняў класіфікацыйнага конкурсу-7 мы надрукавалі 14 і 21 лістапада 2002 года.

Міні-конкурс-33

Белыя: b2, c3, e5, f4, h4 (5).

Чорныя: a3, c5, c7, d6, e7, f8 (6).

Выйграш.

Яго пераможца выйграе прыз аўтара задання майстра Пятра Шклудава (Наваполацк) — камплект брашур "Інтэлектуальныя гульні" за 1989, 1990 і 1991 гады і зборнік партый у адваротныя шашкі (Масква).

Да ўдзелу ў ім запрашаем усіх жадаючых, асабліва тых, хто не мае гэтых каштоўных выданняў, альбо каму яны спатрэбяцца для абмену на іншую шашачную літаратуру.

Дасылайце свае рэзюме ў звычайны тэрмін — два тыдні.

Першынство раёна

Яно прайшло па шашках-64 у Драгічыне Брэсцкай вобласці.

— З вынікам 15 ачкоў з 18 магчымых чэмпіёнам раёна стаў кандыдат у майстры спорту Мікалай Піцуха — спецыяліст фірмы "ЭКЗОН-глюкоза", — паведамляе пастаянны карэспандэнт нашай рубрыкі "Шашкі" міжнародны майстар Васіль Нагурны.

На адно ачко адсталі ад яго і падзялілі другое-чацвёртае месцы намеснік дырэктара ПТВ №163 В.Нагурны, майстар спорту Андрэй Лапата — інжынер прадпрыемства "Драгічынрайводаканал" і кандыдат у майстры спорту Ігар Парчук — вучань мясцовай сярэдняй школы №2.

Адна з партый гэтага спаборніцтва завяршылася эфектна:

Белыя (Алег Зялінскі): дамка b8, простыя a5, b4, e5 (4).

Чорныя (Віталь Гайдук): дамка e1, простыя a7, g7 (3).

1.bc5 ec3 2.ed6 cf6 3.dc7? Тут чорныя былі на вышыні становішча. Пераканайцеся ў гэтым самастойна.

Чакаем і ад вас паведамленняў аб шашачных спаборніцтвах, хвалюючых эпізодах з партый-64 і 100, аналізаў павучальных пазіцый з іх.

Чэмпіянат рэспублікі

Яго галоўны суддзя майстар Барыс Іваноў (Мінск) прыслаў нам выніковыя табліцы XI чэмпіянату Беларусі па шашачнай кампазіцыі-100.

У жанры мініяцюр месцы размеркаваліся так: 1.П.Шклудаў (20,75 ачка), 2.А.Сапегін (11,25), 3.Г.Далідовіч (10,75), 4.М.Грушэўскі (8), 5.В.Шульга (7,25), 6.Л.Вітошкін (6,75), 7.П.Кажаноўскі (5,75), 8.В.Грабенка (5), 9.Р.Краўцоў (4,75), 10.А.Ляхоўскі (2), 11—15.Д.Камчыцкі, А.Кагоцька, Д.Слясарчык, І.Наўроцкі і М.Вяргейчык (0).

У раздзеле праблем паказчыкі крыху іншыя: 1.І.Наўроцкі (18.25 ачка), 2.А.Сапегін (17), 3.В.Шульга (14,75), 4.М.Вяргейчык (11,5), 5.М.Грушэўскі (10,75), 6.В.Грабенка (9,5), 7.Р.Краўцоў (5,75), 8.Л.Вітошкін (5), 9.П.Шклудаў (4,75), 10.Г.Далідовіч (4,5), 11.А.Ляхоўскі (4), 12.І.Ананіч (3,75), 13.Д.Камчыцкі (3,25), 14.П.Кажаноўскі (1,75), 15—16.А.Кагоцька і Д.Слясарчык (0).

Мікалай ГРУШЭЎСКІ,
майстар спорту.

ШАХМАТЫ

4-й шахматный конкурс

Публикуем очередные задания

Задание №9

Белые: Крa4, Фa1, Сe4, п.f2 (4).

Черные: Крc4, Сh8, п.e7 (3).

Мат в 3 хода.

За правильное решение задания №9 засчитывается **3 очка**.

Задание №10

Белые: Крb2, Фf5, Лc5, Лd1 (4).

Черные: Крa8, Фb7, пп. b4, f3, f4, g7 (6).

Мат в 3 хода.

За правильное решение задания №10 засчитывается 3 очка.

Свои ответы на конкурсные задания присылайте по адресу: **220030, Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная воля", "На 4-й шахматный конкурс".**

Матч Каспаров—Deep Junior

В феврале в Иерусалиме пройдет матч между сильнейшим по рейтингу шахматистом Гарри Каспаровым и действующим чемпионом мира среди компьютеров программой Deep Junior. В матче будет сыграно 6 партий с классическим контролем времени на обдумывание ходов, а призовой фонд составит 1 миллион долларов.

Вне зависимости от исхода матча тринадцатый чемпион мира получит 500.000 долларов, а оставшаяся сумма будет разделена следующим образом: 60 процентов — победителю и 40 процентов — проигравшему. Участник, потерпевший поражение в матче, имеет право в течение 14 месяцев после его завершения вызвать победителя на матч-реванш. Контроль времени — 2 часа на 40 ходов, затем 1 час на 20 ходов и еще 30 минут до конца партии.

Призовой фонд матча, который пройдет под эгидой Международной шахматной компьютерной ассоциации, гарантирован Всемирным шахматным фондом.

На родине шахмат

В Индии прошел чемпионат мира среди юношей и девушек в старшей возрастной группе — до 20 лет. В соревнованиях приняли участие белорусские юниоры. В чемпионате юношей выступало 88 спортсменов из 37 стран. Среди участников было 15 международных гроссмейстеров, большое количество международных и национальных мастеров. Соревнование проводилось по швейцарской системе в 13 туров. Здесь наши надежды были связаны с двукратным чемпионом Беларуси среди мужчин международным мастером, уже выполнившим гроссмейстерский норматив, Сергеем Азаровым. Минчанин отлично стартовал, набрав в первых 5 турах 4 очка. Однако, к сожалению, затем его игра потеряла стабильность. В итоге Азаров утратил свои позиции и финишировал восемнадцатым, набрав 7,5 очка из 13 возможных. Второй наш участник кандидат в мастера из Минска Дмитрий Поляков набрал 6,5 очка, что принесло ему 48-е место. А чемпионом мира стал Левон Аронян (Армения), набравший 10 очков. Серебряную медаль завоевал английский гроссмейстер Люк Мак-Шейн, отставший от победителя всего на пол-очка. По 9 очков набрали Сируа Гангули (Индия) и россиянин Артем Тимофеев. По лучшему коэффициенту бронзовым призером стал индийский юниор.

У девушек чемпионский титул оспаривала 51 спортсменка из 23 стран. Здесь успеха добилась 17-летняя китаянка Жао Сю, набравшая 10,5 очка в 13 встречах. Такой же результат у серебряного призера Хумпи Конеру (Индия), но она уступила чемпионке по дополнительным показателям. Бронзовым призером стала россиянка Надежда Косинцева — 10 очков, у ее сестры Татьяны Косинцевой на пол-очка меньше и четвертое место. Белорусская участница мастер спорта Полина Чурун набрала 6 очков, что принесло ей только 32-е место.

Через 40 лет

В 1962 году на острове Кюрасао состоялся знаменитый турнир претендентов на звание чемпиона мира. В нем принимали участие прославленные гроссмейстеры Тигран Петросян, Пауль Керес, Виктор Корчной, Ефим Геллер, Михаил Таль (СССР), Роберт Фишер, Пауль Бенко (США), Мирослав Филип (Чехословакия). Тогда победителем был Т.Петросян, который через год выиграл матч у М.Ботвинника и стал чемпионом мира. И вот через 40 лет на этом же острове решили провести международный турнир в память о том знаменательном событии. Из участников 1962 года был лишь Виктор Корчной. Несмотря на возраст (в марте Корчному исполнится 72 года), ветеран блестяще провел турнир и разделил 1—2-е места с израильским гроссмейстером Й.Косашвили. Оба набрали по 7 очков из 9 возможных. На пол-очка отстали гроссмейстеры Я.Тимман (Голландия), Б.Мачея (Польша) и К.Галлегос (Венесуэла), разделившие 3—5-е места.

Четверг, 9 января

БТ

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Новости.
06.15, 07.15, 08.15 Доброе утро, Беларусь!
09.15 "Развязка петербургских тайн". Сериал (Россия).
10.05 "Путешествие вокруг света". Док.сериал (США).
10.20 "Православная Мекка". Видеофильм АТН.
10.45 "Обыкновенное чудо". Благотворительная акция "Подарки — детям".
11.10 "Магия любви". Сериал (Венесуэла).
12.20 Добрый день, Беларусь!
13.15 Худ.фильм **"Душечка"**. ("Мосфильм").
14.35 "Дикие звезды". Сериал (Великобритания). 1-я серия.
15.20 "Легенда о затерянном городе". Сериал для детей (Канада).
15.45 "Сказки отца Кастора". Мультсериал (Международный Французский Канал).
16.00 5 чудес.
16.10 5 x 5. Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
16.55 Клип-обойма.
17.00 "Развязка петербургских тайн". Сериал (Россия).
18.20 Боевик **"Эйр Америка"** (США).
20.10 Основная версия. "Дорога в никуда".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Новости региона.
22.00 "Магия любви". Сериал (Венесуэла).
22.50 "Как встречают Новый год". Мультфильм для взрослых.
23.20 Зона Х.
23.30 Ночной эфир.
01.05 Ироническая мелодрама **"Террористка".** (Россия).

ОНТ

08.00 Телеканал "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Земля любви, земля надежды". Сериал.
10.05 "Приключения Электроника". 2-я серия.
11.15 Дисней-клуб: "Черный плащ" до 11.40.
16.10 "Что? Где? Когда?" Игра года.
17.30 "Шутка за шуткой". Юмористическая программа.
18.00 ОНТ представляет: "Наши новости".
18.10 "Большая стирка" с Андреем Малаховым.
19.00 Мировая премьера. Сериал **"Земля любви, земля надежды".**
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет: "Наши новости".
21.00 "Слабое звено" с Марией Киселевой.
22.00 Приключенческий фильм **"Жемчужина Нила".**
23.50 ОНТ представляет: "Наши новости".
00.00 Телеканал "Новый день". "Новые чудеса света". Купол Тысячелетия.
00.25 "Апология" до 01.25.

РОССИЯ

07.45, 19.55 Телесериал **"Леди Бомж".**
08.40, 20.50 Остросюжетный сериал **"Дневник убийцы".**
09.30 Экспертиза.
09.40, 21.40 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00 Вести.
17.50 Премьера. "Бенефис "Городка".
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.35 Местное время. Вести — Москва.
22.00 Худ.фильм **"Магнолия"** (США, 1999).

КУЛЬТУРА

15.20 "Владимир Горовиц играет Моцарта". Фильм-концерт.
16.05 "Петербург. Время и место". "Метрологический музей". Ведущий. А.Толубеев.
16.35 "Автопортреты". Документальный фильм.
17.30, 23.00 Новости культуры.
17.45 "Кто мы?" "Спор на западном рубеже".
18.10 "Помогите Телеку". Вечерняя история для самых маленьких.
18.20 "Святыни христианского мира". "Тайна Грааля".
18.45 "Царская ложа". 25 лет театру Бориса Эйфмана.
19.25 "Без ума от Молли". Худ.фильм (США, 1974).
21.05 "Культурная революция". "Наша эстрада — лучшая в мире". Программа М.Швыдкого.
22.00 Вести.
22.15 "Эпизоды". Алла Сигалова.
23.25 "Ночной полет". Ведущий Андрей Максимов.
23.50 — 23.55 Программа передач.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.25 Погода на завтра.
09.30 "Национальная безопасность: полигон смерти". Расследование НТВ.
10.00, 11.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Сегодня.
10.05 Игра "Один за всех".
14.35 "Звездная болезнь". Ток-шоу "Принцип домино".
16.05 Премьера. Комедия **"Забавные приключения Дика и Джейн"** (США).
18.30 Сериал **"Гангстерские войны". "Ростовские оборотни".**
19.25 Сериал **"Улицы разбитых фонарей: Страховочный вариант".**
20.35 "Совершенный солдат". "Профессия — репортер".
21.00 Сегодня вечером.
21.35 Премьера. Триллер **"Присяжная"** (США).

СТВ+RenTV

05.00 Музыкальный канал.
05.30 "Мир Бобби" Мультипликационный сериал (США).
05.55, 16.00 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры". Телесериал (США).
06.20, 15.30 "Питер Пен". Мультипликационный сериал (США).
06.50, 15.00 "Новый экшенмен". Мультипликационный сериал (США).
07.15 Мультипликационный фильм.
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.45, 20.15 "СТВ-спорт".
07.55 "Музыка на СТВ".
08.05, 23.00 "Технология".
08.15 Боевик **"Красный Дракон"** (Гонконг).
10.25 "Под углом 23 с половиной". Документальный фильм.
10.55 "Портрет в интерьере".
11.10, 20.25 "Фильм, фильм, фильм".
11.25 "Яго, темная страсть". Теленовелла (Аргентина).
12.30 "Семейные страсти". Ток-шоу.
13.50, 18.35 "Убойная сила-4. Телесериал.
16.50 "Дружная семейка". Комедийный сериал.
17.55 "Минщина. Люди, события, факты".
18.05 "Театральные истории".
18.20 "Ремонт".
19.45 "Минск и минчане".
20.00 Детский экран. "Добрый вечер, малыш...".
20.45 Драма **"Я люблю вас"** (Франция, 1981).
23.10 Документальный фильм.
23.40 Триллер **"Американская психопатка"** (США, 2002).

8-Й КАНАЛ

17.30 Мульт-парад.
17.45 Комедия **"Относительные ценности".**
19.25 Телемагазин.
19.30 Сериал **"Большая перемена".**
20.40 Новости.
20.50 "Вечарніца".
21.05 К-видео "Топ-8".
21.10 Художественный фильм **"Дочери короля".**

ТВ ЦЕНТР

05.00 Информационно-развлекательный канал "Настроение". (В **06.00 и 07.00** - "События. Время московское").
07.50 Газетный дождь.
08.00 Смотрите на канале.
08.05 "Загадочная женщина". Телесериал (Венесуэла).
09.00 "Москвы почетный гражданин". Патриарх Московский и Всея Руси Алексий II.
09.25 Квадратные метры.
09.40 Телемагазин.
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 События. Время московское.
10.15 Телеканал "Дата".
11.25 "Подземелье драконов". Художественный фильм (США - Чехия). Часть 2-я.
12.20 Ступеньки.
12.45 Доходное место.
13.15 "Инспектор Деррик". Криминальный телесериал (Германия).
14.20 Фантазии "Вемины".
14.30 Я - мама.
15.00 Регионы: прямая речь.
15.30 "Ну, погоди!" Мультфильм.
15.45 "Без семьи". Телесериал (Франция). 2-я серия.
17.15 Мода non-stop.
18.00 "Узы любви". Телесериал (Мексика).
18.55 "Сезар и Розали". Художественный фильм (Франция - Италия - Германия).
21.40 Материк.
22.20 Времечко.
22.50 25-й час. События. Время московское.
23.10 Серебряный диск.
23.25 "Иллюзия убийства". Телесериал (США - Канада).
00.10 - 00.35 "Синий троллейбус". Телефон доверия для полуночников.

EUROSPORT

09.30 Ралли Дакар. Повтор.
10.00 Приключения. Кубок пустыни. Повтор.
10.30 Теннис. Турнир WTA в Сиднее. 1\4 финала. Прямая трансляция.
12.00 Теннис. Легенды Большого шлема. Открытый чемпионат Австралии. Повтор.
13.00 Ралли Дакар. Повтор.
13.30 Сноуборд. Кубок мира. Вистлер, США.
14.00 Фристайл. Кубок мира. Мадонна ли Кампильо, Италия.
14.30 Биатлон. Кубок мира. Оберхоф. Женщины. Спринт. Повтор.
15.15 Биатлон. Кубок мира. Оберхоф. Мужчины. Спринт. Прямая трансляция.
16.45 Теннис. Турнир WTA в Сиднее. 1\4 финала.
18.00 Теннис. Легенды Большого шлема. Открытый чемпионат Австралии. Повтор.
19.00 Биатлон. Кубок мира. Оберхоф. Мужчины. Спринт. Повтор.
20.00 Бокс, Спецвыпуск. Оттке. Повтор.
22.00 Футбол. Легенды чемпионатов Европы. Голландия 1988.
23.00 Лучшие спортивные моменты 2002 г. Футбол. Повтор.
23.30 Ралли Дакар. Отчет о соревнованиях дня.
00.00 Бокс.
01.45 Ралли Дакар. Отчет о соревнованиях дня. Повтор.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на УП "Чырвоная зорка", 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 1. Падпісаны ў друк у 15.00. Фармат А-2. Тыраж: 30 860 экз. Заказ №632.